

Karelia-ammattikorkeakoulu

Sosiaali- ja terveysala kehittäminen ja johtaminen (YAMK)

Integraatiotyön mallin rakenteen kehittäminen ja johtaminen etsivässä jalkautuvassa päihde- ja mielenterveystyössä Lahden toimintaympäristössä

Hanna-Mari Herranen

Opinnäytetyö, toukokuu 2023

www.karelia.fi

OPINNÄYTETYÖ
Toukokuu 2023
Sosiaali- ja terveysalan kehittämisen ja johtamisen koulutusohjelma
Ylempi ammattikorkeakoulu

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
+358 13 260 600 (vaihde)

Tekijä
Hanna-Mari Herranen

Opinnäytetyön nimi
Tukialus-hanke: Integraatiotyön mallin rakenteen kehittäminen ja johtaminen etsivässä jalkautuvassa päihde- ja mielenterveystyössä Lahden toimintaympäristössä
Toimeksiantaja
Helsingin Diakonissalaitos, Tukialus-hanke

Tiivistelmä
Asiakkaan yhtäaikainen päihdeongelma sekä mielenterveydenhäiriö sulkevat pois toistensa hoitomahdollisuudet. Apua tarvitsevien ihmisten on haastavaa saada palvelua ja heistä tulee usein väliinputoajia palvelujärjestelmän viidakossa. Avun saamisen vaikeudet näyttäytyvät selkeästi kadulla tehtävässä jalkautuvassa etsivässä päihde- ja mielenterveystyössä.

Opinnäytetyöni on tutkimuksellinen kehittämistyö. Työssä keräsin tietoa kvalitatiivisen eli laadullisen tutkimuksen keinoin yksittäin toteutettuina teemahaastatteluina Tukialus-hankkeen kanssa yhteistyötä tekevien toimijoiden työntekijöiltä. Tavoitteena oli selvittää, millainen merkitys Tukialus-hankkeen toimilla on ollut toimintaympäristön palveluiden saavuttavuudelle kohderyhmän ihmisten kanssa sekä kuinka Tukialus-hankkeen toimintaa voitaisiin kehittää. Toteutin analyysin sisältöanalyysinä ja näin sain rakennettua pohjan konkreettiselle kehittämistyölle. Konkreettinen tuotos on Mind map -tyyppinen integraatiotyön malli, joka toimii integraatiotyön johtamisen työkaluna koko hankkeen ajan.

Toimeksiantajanani toimi Helsingin Diakonissalaitoksen Tukialus-hanke. Tukialus-hanke on STEA:n rahoittama hanke ja se tekee jalkautuvaa ja etsivää päihde- ja mielenterveystyötä Helsingissä, Lahdessa ja Tampereella, sekä lisäksi SOVATEK-säätiön alaisena Jyväskylässä. Tukialus-hankkeen kohderyhmänä ovat kaikista heikoimmassa asemassa olevat, kadulla aikaansa viettävät ihmiset.

Tämän opinnäytetyön pohjalta voisi lähteä miettimään jalkautuvan ja etsivän työn sekä sosiaali- ja terveysalalla tehtävästä integraatiotyöstä tutkimista tai kehittämistä tulevaisuudessa.

Kieli
suomi

Sivuja 48
Liitteet 5
Liitesivumäärä 9

Asiasanat
Jalkautuvatyö, Etsivätyö, Päihdetyö, Mielenterveystyö, Integraatio, Projektityö

THESIS
May 2023
Master's Programme in Development and Management of Health Care and Social Services

Tikkarinne 9
FI-80200 JOENSUU
FINLAND
Tel. +358 13 260 600

Author

Hanna-Mari Herranen

Title

Tukialus Project: Developing the Structure and Management of a Model for Integrating Practices in Outreach and Street-Based Substance Abuse and Mental Health Work in Lahti Region

Commissioned by

Helsinki Deaconess Foundation, Tukialus Project

Abstract

A client with a simultaneous substance abuse problem and a mental health disorder is often excluded from access to care. People who need help find it challenging to access services, and they often fall through the service system gaps. Difficulties in receiving help are clearly reflected in outreach and street-based substance abuse and mental health work.

This thesis was implemented as a research-based activity. Data for this qualitative study was collected in one-on-one focused interviews. The aim was to explore the impact of the activities of the Tukialus Project on the accessibility to services among the target group in Lahti region, and how to develop the activities of the Tukialus Project. The data was analysed using content analysis and based on that the foundation for concrete development activity was formed. The concrete output is a Mind Map type model for the integration of practices, which serves as a tool for managing the integration throughout the project.

The thesis was commissioned by the Tukialus Project of the Helsinki Deaconess Foundation. The Tukialus Project is a STEA-funded project, which conducts outreach and street-based substance abuse and mental health work in Helsinki, Lahti and Tampere, as well as in Jyväskylä under the SOVATEK Foundation. The target group of the Tukialus Project is the most disadvantaged people who spend their time on the streets.

Language
Finnish

Pages 48
Appendices 5
Pages of Appendices 9

Keywords

outreach work, social work with substance abusers, project work, integration, intoxicant work, mental health work

Sisältö

1	Johdanto	5
2	Päihde- ja mielenterveystyö	7
2.1	Päihde- ja mielenterveyspalveluiden toteuttaminen	7
2.2	Kaksoisdiagnoosi päihde- ja mielenterveystyössä	10
2.3	Jalkautuva ja etsivä työ päihde- ja mielenterveystyön näkökulmasta	12
3	Projektityö	13
3.1	Projektityön teoriaa	13
3.2	Projektityöskentelyn vaiheet	15
3.3	Projektin johtaminen	17
4	Integraatio	18
4.1	Integraatiotyön teoriaa	18
4.2	Johtaminen sosiaali- ja terveysalan integraatiotyössä	19
4.3	Integraatiotyön johtaminen	20
5	Opinnäytetyön tavoite, tarkoitus ja tehtävä	22
6	Opinnäytetyön menetelmälliset valinnat	22
6.1	Tukialus-hanke	22
6.2	Tutkimuksellinen kehittämistoiminta	25
6.3	Laadullinen tutkimusmenetelmä	26
6.4	Aineiston keruu	27
6.5	Aineiston analyysi	29
7	Tulokset	31
7.1	Tukialus-hankkeen tekemän työn näkyminen	31
7.1.1	Asiakkaiden avun saaminen	31
7.1.2	Asiakkaiden näkyminen palveluissa	32
7.1.3	Asiakastyö	32
7.2	Tukialus-hankkeen tekemän työn kehittäminen	33
7.2.1	Yhteistyö	34
7.2.2	Verkostot	35
7.2.3	Jalkautuva ja etsivä työ	36
8	Kehittämismenetelmät	38
8.1	Kehittämistyön suunnittelu	38
8.2	Kehittämistyön toteutus	39
8.3	Kehittämistyön arviointi	40
9	Pohdinta	41
9.1	Tulosten tarkastelu	41
9.2	Eettisyys ja luotettavuus	45
9.3	Ammatillinen kasvu	47
9.4	Hyödynnettävyys ja jatkokehittämisideat	48

Liitteet

Liite 1	Saatekirje
Liite 2	Teemahaastattelun runko
Liite 3	Esimerkki aineiston pelkistämisestä ja alaluokkiin ryhmittelystä

- Liite 4 Esimerkki yläluokkiin ja yhdistäviin luokkiin ryhmittelystä
- Liite 5 Power Potin- esitys
- Liite 6 Integraatio kartta

1 Johdanto

Sosiaali- ja terveysalalla tehtävä integraatiotyö vaatii monialaista yhteistyötä eri toimijoiden kesken (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2022). Integraation käsite juontaa juurensa jo kaukaa 1900-luvun alkupuolelta. Tällöin käsitteestä on puhuttu sanoilla eheyttäminen, yhdentäminen (intergatioin) ja yhteensovittaminen (coordinatioin). Integraatiosta puhuttaessa sillä kaikessa yksinkertaisuudessaan tarkoitetaan yhdentämistä, yhdentymistä, liittämistä tai eheyttämistä. Integraation käsite ja tavoitteet voivat vaihdella eri näkökulmien mukaan. (Goodwin 2016, 1.)

Sosiaali- ja terveydenhuollon erillään muodostunut kehityshistoria on rakentunut kummallekin oman näköisekseen. Opitusta toimintakulttuurista ja identiteetistä luopuminen vaati pohdintaa ja opettelua. Tämän on mahdollista toteuttaa asennemuutosten ja jämäkän muutosjohtamisen kautta. Samalla on kuitenkin pidettävä mielessä tärkein, asiakkaan edun toteutuminen (Sosiaali- ja terveysministeriö 2015).

Palveluiden kehittämisen tavoitteena on luoda joustavat palvelut sekä helppo saavutettavuus. Tämä korostuu erityisesti mielenterveys- ja päihdepalveluiden osalta. Nykyisellään yhtäaikainen päihdeongelma sekä mielenterveydenhäiriö usein poissulkevat toistensa hoitomahdollisuudet. Apua tarvitsevien ihmisten on haastavaa saada palvelua ja heistä tulee usein väliinputoajia palvelujärjestelmän viidakossa. Monessa tapauksessa tämä aiheuttaa syrjäytymistä yhteiskunnasta ja tuo mukanaan lisää haasteita. Avun saamisen vaikeudet näyttäytyvät selkeästi kadulla tehtävässä jalkautuvassa etsivässä päihde- ja mielenterveystyössä. Tulevaisuuden tavoitteena on, että päihde- ja mielenterveyspalvelut on mahdollista saada yhdestä paikasta, jolloin molemmat haasteet hoidettaisiin yhdessä, eikä niitä enää eroteltaisi omiksi palveluikseen. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2022; Innokylä 2021; Koski 2022.)

Opinnäytetyön tarkoituksena on kehittää konkreettinen integraatiotyön malli Tukialus-hankkeen integraatiotyön johtamiselle Lahden toimintaympäristössä. Tavoitteena on selvittää, millainen merkitys Tukialus-hankkeen toimilla on ollut

toimintaympäristön palveluiden saavuttavuudelle kohderyhmän ihmisten kanssa sekä kuinka Tukialus- hankkeen toimintaa voitaisiin kehittää. Selvitys toteutettiin teemahaastattelun avulla. Teemahaastattelun avulla halutaan saada vastaus kysymyksiin: millainen merkitys Tukialus-hankkeen jalkautuvalla ja etsivällä työllä on ollut ihmisten (asiakkaiden) palveluiden saavuttavuudelle Lahden toimintaympäristössä. sekä Kuinka Tukialus-hankkeen toimintaa voitaisiin kehittää. Haastatteluiden pohjalta lähdetään rakentamaan konkreettista tuotosta, joka tukee integraatiotyön tekemistä ja sen johtamista.

Kokeilevassa integraatiotyössä kehitetään erilaisia toimintamalleja ja pyritään luomaan uutta. Tukialus-hankkeessa kokeilevaa integraatiotyötä tehdään alueellisten sote-palvelujen kanssa. Tukialus-hanke on suunnattu kaikista heikoimmassa asemassa olevien ihmisten auttamiseen kadulla. Työ on jalkautuvaa etsivää mielenterveys- ja päihdetyötä. Työtä tehdään rohkealla ja kokeilevalla otteella. Tavoitteena on saada toimintamalli jatkumaan myös hankkeen päätyttyä. (Tukialus-hanke 2022a.)

2 Päihde- ja mielenterveystyö

2.1 Päihde- ja mielenterveyspalveluiden toteuttaminen

Kun puhutaan päihde- ja mielenterveyspalveluista, ne erotellaan päihdepalveluihin ja mielenterveyspalveluihin. Suomessa laki määrittelee sen, kuinka laajasti ja millaisia palveluita kunkin kunnan tai sairaanhoitopiirin tulee toteuttaa. On tärkeää, että mielenterveydenhäiriöiden ja päihdeongelman hoidon kehittämisessä tehdään yhteistyötä sosiaali- ja terveyspalveluissa. (Valtioneuvosto 2022; Sosiaali- ja terveysministeriö 2022.)

Päihdepalvelut ovat palveluita, jotka on tarkoitettu päihdeongelmista kärsiville henkilöille sekä heidän läheisilleen, jotka tarvitsevat tukea ja apua läheisen päihteidenkäyttöön liittyvissä asioissa. Päihdepalvelujen järjestämisestä vastaavat kunnat ja niitä on järjestettävä siinä määrin, kun kussakin kunnassa esiintyy tarvetta päihdepalveluille. Kunnilla on järjestämiseen kolme vaihtoehtoa. Kunnat voivat tuottaa palvelun itse, ne voivat tuottaa sen yhdessä toisen kunnan kanssa tai ostaa palvelun yksityiseltä palveluntuottajalta, kuten järjestöltä. Päihdehuollossa on hoitotakuu, mitä kuntien on noudatettava. Raskaana oleva päihteidenkäyttäjä on oikeutettu saamaan välittömästi tukea ja apua päihdeettömyyteen sosiaalipalvelujen kautta. Päihdetyötä tehdään myös ehkäisevänä päihdetyönä, jolla pyritään hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseen. Työssä tavoitteena on lisätä ymmärrystä päihteiden käytöstä sekä päihteisiin liittyvistä ilmiöistä, mutta myös edistää perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista asioissa, jotka liittyvät päihteiden käyttöön. Päävastuu myös ehkäisevästä päihdetyöstä kuuluu kunnalle. Ehkäisevän päihdetyöhön kuuluvat alkoholi, huumeet, tupakka sekä muut päihtymiseen käytettävät aineet ja rahapelaamisesta aiheutuvien haittojen ehkäisy. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2022; Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2022a.)

Kunnan päihdepalveluita on eri tasoisia ja niihin voi hakeutua oma-aloitteisesti esimerkiksi sosiaalihuollon tai terveyskeskuksen kautta. Yleensä ensisijainen vaihtoehto on avohuollon palveluissa. Näitä voivat olla esimerkiksi

ryhmäterapia, avohoitona toteutettu katkaisuhuolto tai kuntoutus, sosiaalinen tuki sekä perheterapia. Jos nämä toimet eivät ole riittäviä tai ne eivät täytä tarkoitustaan, voidaan tarpeen mukaan käyttää laitoksessa tapahtuvaa katkaisuhuoltoa ja laituskuntoutusta. Myös vertaistuki ja muut tukitoimet, kuten erilaiset matalankynnyksen palvelut sekä verkossa ja puhelimitse saatava tuki ovat tärkeitä päihdekuntoutujan toipumisessa. Myös päihdekuntoutujan läheisille on tarjolla tukea ja apua. Homepage, Etsikko, Tuulensuoja, Elokolo ja Tukialus tarjoavat matalankynnyksen tukea päihteidenkäyttäjille. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2022; A-klinikka 2022; Homepage 2022; Viadia 2022; Lahden Sininauha 2022; Tukialus- hanke 2022.)

Kuten päihdepalvelut, myös mielenterveyspalvelut ovat kunnan järjestämiä palveluita. Mielenterveyspalvelut ovat palveluita, jotka on suunnattu mielenterveydenhäiriöitä sairastaville henkilöille sekä heidän tukea tarvitseville läheisilleen. Osan palveluista järjestää erikoissairaanhoido.

Mielenterveyspalvelut toimivat perus- ja erityistasolla. Niitä tuotetaan sekä sosiaali- että terveydenhuollossa. Jaottelusta voidaan todeta, että sosiaali- ja terveydenhuollolla on yhdessä vastuu mielenterveyden edistämisestä ja tukemisesta, mutta kun puhutaan mielenterveyden häiriöiden tukemisesta, hoidosta ja kuntoutuksesta, kuuluvat ne terveydenhuollon palveluiden alle. Tavoitteet mielenterveystyössä ovat mielenterveyden vahvistaminen sekä mielenterveyteen kohdistuvien uhkien vähentäminen. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2022a; Sosiaali- ja terveysministeriö 2022.)

Mielenterveyspalvelut sisältävät neuvontaa, ohjausta, eritasoista psykososiaalista tukea sekä mielenterveyden häiriöiden tutkimusta, hoitoa ja kuntoutusta. Kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon perustason palvelut vastaavat asukkaidensa mielenterveydenhäiriöiden ehkäisystä, varhaisen vaiheen tunnistamisesta, tarpeenmukaisesta hoidosta sekä kuntoutuksesta. Avopalvelut sekä sosiaali- ja terveydenhuollon perustason palvelut ovat ensisijainen vaihtoehto. Erikoissairaanhoidonpalveluja järjestävät psykiatrian poliklinikat, mutta myös psykiatriseen sairaalahoitoon on mahdollisuus tarvittaessa. Sosiaalihuolto järjestää kunnissa kotipalveluja, asumispalveluja

sekä kuntouttavaa työtoimintaa mielenterveyskuntoutujille. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2022b; Sosiaali- ja terveysministeriö 2022.)

Sairaalahoitoon pääsyn aikarajat ovat aikuisilla samat kuin muussakin sairaalahoidossa. Lapsilla ja nuorilla, eli alle 23-vuotiailla, hoitoon pääsyn edellyttämät tutkimukset ja hoidontarpeenarviointi on tehtävä ja hoito on järjestettävä kolmen kuukauden sisällä hoitoon hakeutumisesta (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2022b; Sosiaali- ja terveysministeriö 2022).

Yksityiset palveluntuottajat järjestävät myös mielenterveyden palveluita, joita kunnat käyttävät ostopalveluina. Lahdessa esimerkiksi Mente tuottaa asumispalveluita sekä päivätoimintaa mielenterveyskuntoutujille. Päiväaikaista toimintaa Lahdessa tarjoavat lisäksi esimerkiksi MIETE ry sekä Klubitalot. Klubitaloilla on toimintaa ympäri Suomen. (Mente 2022; MIETE ry 2022; Suomen Klubitalot 2022.)

Päihde- ja mielenterveyden lainsäädäntöä ollaan uudistamassa. Hallitus on esittämässä uudistusta, jonka mukaan jatkossa hoidosta ja sosiaalihuollon päihde- ja mielenterveystyöstä säädettäisiin ensisijaisesti sosiaalihuoltolaissa sekä terveydenhuoltolaissa. (Valtioneuvosto 2022).

Tällä hetkellä Päihdehuollon järjestämisestä on päihdelaisissa, luvun (1 § 3) määrätty kohta:

” Kunnan on huolehdittava siitä, että päihdehuolto järjestetään sisällöltään ja laajuudeltaan sellaiseksi kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Päihdehuollon palvelujen ja toimenpiteiden järjestäminen ja kehittäminen kuuluu sosiaalihuollon osalta sosiaalilautakunnalle ja terveydenhuollon osalta terveyslautakunnalle.” (Päihdehuoltolaki 1986/41.)

Mielenterveyslaissa, luvun (1 § 3) mielenterveyspalveluiden järjestämisestä mainitaan seuraavasti:

” Kunnan tulee huolehtia alueellaan tässä laissa tarkoitettujen mielenterveyspalvelujen järjestämisestä osana kansanterveystyötä siten kuin terveydenhuoltolaissa (1326/2010) säädetään ja osana sosiaalihuoltoa siten kuin sosiaalihuoltolaissa (1301/2014) säädetään. Erikoissairaanhoitolaissa (1062/1989) tarkoitettun

sairaanhoidopiiriin kuntayhtymän tulee huolehtia erikoissairaanhoidona annettavista mielenterveyspalveluista alueellaan siten kuin terveydenhuoltolaissa ja tässä laissa säädetään. (2010/1338.) Kunnan tämän lain nojalla järjestämään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionavustuksesta annettua lakia (733/1992) sekä kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annettua lakia (1704/2009), jollei lailla toisin säädetä. (29.12.2009/1720). (Mielenterveyslaki 1990/1116.)

Myös sosiaalihuoltolaissa määritellään päihde- ja mielenterveystyön tavoitteita ja raamitetaan työskentelyä luvun kolme (§ 24):

” Päihdetyöllä vähennetään ja poistetaan päihteisiin liittyviä hyvinvointia ja turvallisuutta vaarantavia tekijöitä sekä tuetaan päihteettömyyttä. Raskaana olevalla henkilöllä on oikeus saada välittömästi riittävät päihteettömyyttä tukevat sosiaalipalvelut. Sosiaalihuollossa tehtävä päihdetyö on suunniteltava ja toteutettava siten, että se muodostaa toimivan kokonaisuuden muun hyvinvointialueella tehtävän päihdetyön ja mielenterveystyön kanssa. Hyvinvointialueen vastuusta yhteen sovittaa asiakkaiden sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut kokonaisuuksiksi säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 10 §:ssä. (Sosiaalihuoltolaki 2022/589.)”

Luvun kolme (§ 25):

” Mielenterveystyöllä vahvistetaan yksilön ja yhteisön mielenterveyttä suojaavia tekijöitä sekä poistetaan ja vähennetään mielenterveyttä vaarantavia tekijöitä. Sosiaalihuollossa tehtävä mielenterveystyö on suunniteltava ja toteutettava siten, että se muodostaa toimivan kokonaisuuden muun sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa. Hyvinvointialueen vastuusta yhteen sovittaa asiakkaiden sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut kokonaisuuksiksi säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 10 §:ssä. (8.7.2022/589)” Lain kolmas momentti on uusi. Se muuttuu lainvoimaiseksi 1.1.2023. (Sosiaalihuoltolaki 2014/1301.)

2.2 Kaksoisdiagnoosi päihde- ja mielenterveystyössä

Monet päihteet voivat itsessään aiheuttaa erilaisia psyykkisiä oireita. Alkoholien käyttö voi esimerkiksi aiheuttaa erilaisia ahdistus- ja masennusoireita.

Kuitenkin, kun alkoholin käyttö loppuu, oireet useasti helpottavat tai häviävät kokonaan noin kuukauden kuluttua. Tällaisessa tapauksessa ensisijaista on päihdehäiriön hoito. On myös mahdollista, että ihmisellä on päihdehäiriön lisäksi myös päihteestä riippumaton mielenterveyden häiriö. Tällöin puhutaan kaksoisdiagnoosista. Käytännössä se tarkoittaa, etteivät mielenterveyden häiriöt, kuten ahdistusoireet, häviä alkoholin käytön loputtua. Tällöin mielenterveydenhäiriö on päihteiden käytön välittömästä vaikutuksesta johtumaton mielenterveyden häiriö. (Päihdelinkki.fi 2017; Ehyt ry 2017; Vormaa & Aalto 2013.)

Mielenterveyden häiriöt ovat yleisnimitys kaikenlaisille psykiatrisille häiriöille, joihin liittyy jonkinlaista psyykkistä oiretta, jonka on todettu aiheuttavan ihmiselle jonkin tyyppistä kärsimystä tai haittaa (Huttunen 2017). Mielenterveyden häiriöitä voi esimerkiksi olla ahdistuneisuushäiriö, persoonallisuushäiriö, mielialahäiriö tai psykoottinen häiriö (Päihdelinkki.fi 2017).

Kun kaksoisdiagnoosin saanutta ihmistä hoidetaan, otetaan huomioon sekä päihdehäiriö että mielenterveyden häiriö. Yleensä kaksoisdiagnoosipotilailla on joko jaksottaisen hoidon malli tai rinnakkaisen hoidon malli. Jaksottaisessa hoidossa ihmisellä on kaksi erillistä hoitotahoa. Esimerkiksi päihdehäiriötä hoidetaan päihdepoliklinikalla ja mielenterveyden häiriötä, esimerkiksi masennusta, hoidetaan psykiatrian poliklinikalla. Hoito tapahtuu jaksoissa, esimerkiksi ensi hoidetaan päihdehäiriötä ja tämän jälkeen mielenterveyden häiriötä. Rinnakkaisen hoidon mallissa on myös kaksi erillistä hoitotahoa, mutta hoito tapahtuu molemmilla tahoilla samanaikaisesti. Kolmas, vähemmän käytetty hoitomalli, on niin sanottu integroitu hoito, jossa yksi työryhmä hoitaa sekä päihdehäiriötä että mielenterveyden häiriötä. (Päihdelinkki.fi 2017; Aalto 2007; Ehyt ry 2017; Vormaa & Aalto 2017.)

Kaksoisdiagnoosin omaavan ihmisen hoito kuitenkin on Suomessa haastavaa. Kaksoisdiagnoosin omaavat potilaat ovat yksi haavoittuvaisimmista asiakasryhmistä, sillä päihde- ja mielenterveyden häiriöitä ajatellaan liikaa omina ongelminaan. Päihdehuollossa ihmisen psyykkisten häiriöiden tunnistamisen ja hoitamisen lähtökohdat ovat usein heikot. Psykiatrinen hoito

taas lähtee usein siitä, että ihmisen päihdehäiriö tulisi ensi olla hoidettuna. Vasta tämän jälkeen voidaan aloittaa psyykkisen häiriön hoito. Näin ollen ihmistä siirrellään luukulta toiselle. Tämä voi johtaa siihen, että ihminen jää pahimmassa tapauksessa kokonaan ilman hoitoa, koska hoitoa ja palveluita tarjoavat tahot eivät uskalla astua mukavuusalueensa ulkopuolelle. (Ehyt ry 2017; Vormaa & Aalto 2013.)

2.3 Jalkautuva ja etsivä työ päihde- ja mielenterveystyön näkökulmasta

Jalkautuvalla ja etsivällä työllä tarkoitetaan työtä, joka tapahtuu kaduilla. Etsivä työ menee sinne, missä ihmiset milloinkin ovat. Tästä syystä työtä kutsutaan nimensä mukaisesti jalkautuvaksi ja etsiväksi työksi (Kaarainen-Koutaniemi 2012, 23.) Se on ollut keino löytää ja kontaktoida haastavasti tavoitettavissa olevat asiakasryhmät (Svensson, Horner-Knight, Husebye, Muerwald & Schaffranek 2003). Työn juuret löytyvät Amerikasta. Siellä on toteutettu Street Workin, Street Gang Workin ja Street Corner Workin tyyliä työtöitä. Näissä työskentelyn muodoissa itse työ kohdistui kaduilla oleviin ja liikkuviin jengeihin sekä erilaisiin ryhmittymiin. Työllä pyrittiin vaikuttamaan nuoren päihteiden käyttöön sekä lain rikkomiseen. Myös Suomessa työtä tehtiin alun perin rikollisuuden parissa elävien nuorten kanssa. Työmuoto vakiintui lähestulkoon jokaisessa läntisen Euroopan maassa toisen maailman sodan päätyttyä. Ajan saatossa, erilaisten ammatillisten periaatteiden sekä työpajojen käytön myötä hioutui nykymuotoinen etsivätyö. (Kaarainen-Koutaniemi 2012, 15–18; Juvonen 2005, 39–40.)

Kadulla olevat työntekijät ottavat kontaktia ihmisiin ja kohtaavat heidät ennakkoluulottomasti. Tavoitteena on etsiä ja kohdata ihmisiä, jotka syystä tai toisesta ovat jääneet palveluiden ulkopuolelle. Kohdatuille ihmisille tarjotaan mahdollisuutta edistää palveluihin pääsyä ja tuetaan heitä heidän tämänhetkisessä tilanteessaan. (Innokylä 2022; Innokylä 2021.) Jalkautuvaa ja etsivää työtä tehdään monen eri kohderyhmän, muun muassa nuorten sekä päihde- ja mielenterveysasiakkaiden kanssa. Se on yleisesti käytettävä työmuoto sosiaali- ja terveydenhuollossa. (Into 2022; Tukialus-hanke 2022; Innokylä 2021.)

Kun jalkautuvaa työtä tarkastellaan päihde- ja mielenterveystyön näkökulmasta, jalkautuvaa ja etsivää työtä tekevät sosiaali- ja terveystyöalan ammattilaiset. Ammattilaisten lisäksi työtä tekevät myös esimerkiksi päihdetoipujat. He voivat olla joko koulutettuja kokemusasiantuntijoita, Huudikoutseja tai muuten oman taustan omaavia toipujia. (Huudikoutsit 2022; Laurea AMK 2018; Tukialus-hanke 2019.) Monessa tapauksessa, päihde- ja mielenterveysasiakkaiden kohtaamisessa, vertaisuus on tärkeä osa työn onnistumisen näkökulmasta. Vertainen niin sanotusti ”puhuu samaa kieltä” kohdattavan ihmisen kanssa. Vertaisen oman menneisyyden kokemukset voivat auttaa nyt samassa tilanteessa olevaa ihmistä. (Laurea ammattikorkeakoulu 2018.)

Jalkautuvalla ja etsivällä työllä tavoitteena on kynnyksetön työ. Kynnyksettömällä työllä tarkoitetaan sitä, että työntekijät jalkautuvat ihmisten omaan toimintaympäristöön. Kohdattavan ihmisen ei tarvitse tulla tapaamaan työntekijää esimerkiksi toimistoon, vaan hänet kohdataan hänen omassa toimintaympäristössään. Tässä kynnyksetön työ eroaa konkreettisesti matalan kynnyksen palveluista: kuvitteellinen henkinen kynnys on poissa, mutta myöskään konkreettista fyysistä kynnystä ei ole. Näin työntekijä myös tukee asiakaslähtöistä ajattelua. Työskentely on tasavertaista ja ihmisen itsemääräämisoikeuksia kunnioittavaa, ihmisen ehdoilla tehtävää työtä, jolla pyritään edistämään ihmisen kiinnittymistä palveluihin. Monella kohderyhmään kuuluvalla ja kadulla aikaansa viettävällä ihmisellä on erilaisia elämän hallinnan, mielenterveyden ja päihteidenkäytön kanssa esiintyviä haasteita. Aktiivinen kohtaaminen ja rinnalla kulkeminen ovat tämän kohderyhmän ihmisten kanssa jalkautuvan- ja etsiväntyön kulmakiviä. (Innokylä 2021; Tukialus 2022a.)

3 Projektityö

3.1 Projektityön teoriaa

Kun tarkastellaan projekteista ja projektityöskentelystä laadittua kirjallisuutta, voidaan todeta, että sen määritelmät ovat hyvin moninaiset. Kirjallisuudessa on

paljon poikkeavia määritelmiä projektille, sillä ne ovat hyvin moninaisia ja ainutlaatuisia kokonaisuuksia. Esimerkiksi eri toimialojen projektit poikkeavat toisistaan. Toki myös yhtäläisyyksiä eri alojen projektien välillä löytyy. Projekti voidaan toteuttaa julkisen hallinnon organisaatioissa, perheissä, yhteenliittymissä sekä erilaisissa yrityksissä. Tämänhetkistä yhteiskuntaamme kuvataan myös usein projektiyhteiskunnaksi, sillä projektit ovat yleistyneet suurissa määrin. Projektilla on aina tavoite, joka on ennalta määritelty ennen varsinaisen projektityöskentelyn aloitusta. Työskentelyn, jota kutsutaan projektityöskentelyksi, on tarkoitus saavuttaa asetettu tavoite. Projektia johdetaan aina suunnitellusti ja johdetusti, sekä sen läpiviemiseksi on aina olemassa oleva suunnitelma. (Kettunen 2011,16.)

Kun projekti määritellään pinnalliseen tai syvälliseen, tulee siinä esiin projektin tarkoitus. Kun projektin muotona käytetään pinnallista projektia, ajatuksena on, että projektilla ei ole tarkoituksena vaikuttaa kyseisen toiminnan perusteisiin. Syvällisen projektin tavoitteena on taas vaikuttaa ja päästä syvälle toimimisen rakenteisiin ja tätä kautta juurtua osaksi toimintaa tai muuttaa sitä haluamaansa suuntaan. Projektin kesto saattaa vaihdella muutamasta kuukaudesta useaan vuoteen. Projektin tarve voi lähteä joko henkilökohtaisista tarpeista, se voi olla omaehtoinen tai ulkopuolelta tuleva laaja määritelty projekti. (Paasivaara, Suhonen & Nikkilä 2008, 8,9, 30–31.) Tukialus-hanke voidaan luokitella syvälliseksi projektiksi, sillä siinä pyritään juurruttamaan hankkeen toiminta osaksi Lahden palveluita. Integraatiotyö on merkittävässä roolissa Tukialus-hankkeen kolme vuotta kestäväällä hankekaudella. (Paasivaara, Suhonen & Nikkilä 2008, 31.)

Projektit vaihtelevat merkittävästi niille asetettujen tavoitteiden ja merkittävyuden vuoksi. Osa on merkitykseltään kriittisiä, mikä tarkoittaa, että niiden toimintaa valvotaan tiukasti ja ne vievät projektiryhmässä työskentelevien työryhmän jäsenten kaiken työajan. Näin ollen projektista voi tulla ihmisen päätyö joko pysyvästi tai erikseen määritellyksi ajaksi. Projektin tärkein määrittelevä asia on sen ainutlaatuisuus. Projekti on kehityshanke. Se sisältää sille määritellyt erityispiirteet ja näin ollen poikkeaa siten toisista vastaavanlaisista kehityshankkeista. (Kettunen 2011, 17.) Tukialus-hanke on

juuri tämän kaltainen kehittämishanke, jossa työntekijät työskentelevät hankkeen työntekijöinä hankekauden ajan ja se on tällöin heidän päätyönsä.

Kun projektia lähdetään toteuttamaan, kootaan kasaan työryhmä, jonka roolit määritellään projektin vaatimalla tavalla. Vastuualueet määräytyvät myös projektiin asetettujen tavoitteiden ja aikataulujen mukaisesti. Projektityöskentely on yhteistoimintaa eri ihmisten välillä. Koska projektilla on aina tavoite, sen etenemistä ja tuloksia seurataan ja kontrolloidaan koko sen toteutuksen ajan. Projektin taloudelliset reunaehdot määrittävät myös sen toteutusta. (Kettunen 2011, 16.)

Hyvän hankkeen perustana on, että sillä halutaan aidosti tehdä jotain uutta. Kun saadaan hyvä idea, siihen täytyy panostaa alusta saakka, jotta kehittämistyöskentelyllä olisi mahdollisimman hyvä pohja. Usein varsinkin julkisen sektorin työskentelyssä ongelmaksi muodostuu se, ettei projektipäällikkö ole ollut suunnittelussa mukana, vaan tulee mukaan, kun projektia lähdetään viemään toteutusasteelle. Myöskään uudet työntekijät ovat harvoin perillä esimerkiksi organisaation strategiasta, miten strategiaa sovelletaan käytännössä ja kuinka oman projektin halutaan sijoittuvan osaksi organisaation kokonaisuutta. (Hallintoakatemia 2022.)

3.2 Projektityöskentelyn vaiheet

Projektityöskentelyn vaiheita on tyypillisesti neljä. Valmistelu, suunnittelu, toteuttaminen ja päättäminen (Kymäläinen, Lakkala, Carver & Kamppari 2016, 11). Projektityöskentely on kuitenkin harvoin yhtä jouhevaa ja johdonmukaista, kuin projektityöskentelyn eri vaiheet antavat ymmärtää. Usein projektityöskentelyssä aktiivisin vaihe sijoittuu projektin keskivaiheille. Projekteista voidaan tunnistaa projektille tyypillisiä elinkaaren vaiheita, mutta jokaisen projektin elinkaaren yksityiskohdat kuitenkin määritellään projektikohtaisesti, jolloin ne ovat jokaisen projektityypin mukaan määriteltyjä. (Kymäläinen ym. 2016, 11.)

Erilaisia projektityyppejä ovat muun muassa tutkimusprojekti ja kehitysprojekti. Tutkimusprojekti on yleisin akateemisessa maailmassa käytetty projektin muoto, kun taas kehitysprojekteissa usein sovelletaan akateemisten tutkimusprojektien tuloksia. Tutkimusprojektin tarkoituksena on uuden tiedon, menetelmien ja sovelluksien tuottamista tieteellisillä metodeilla. Kehitysprojektin tarkoituksena on taas juurruttaa kehitettyjä toimintoja osaksi organisaation normaalia toimintaa ja näin tehdä itsensä tarpeettomaksi. Esimerkiksi kehitysyhteistyönä tehtävissä hankkeissa pyritään siihen, että hankkeen toiminta siirtyy kokonaan paikallisten toimijoiden vastuulle. (Kymäläinen ym. 2016, 11–12.) Tukialus-hankkeessa pyritään juuri siihen, että hanke itsessään tekee itsensä tarpeettomaksi ja toiminta jatkaa elämäänsä joko sellaisenaan tai sovellettuna versiona juuri Lahdelle sopivassa muodossa. Tällöin palvelua voi tuottaa esimerkiksi Lahden kaupunki tai Päijät-Sote. (Koski 2022.)

Projektin ensimmäisessä vaiheessa määritellään projektin tavoitteet eli miten projekti saadaan tuottamaan haluttuja tuloksia tai konkreettinen tuotos työskentelyn aikana. Toisessa vaiheessa laaditaan projektisuunnitelma. Jos vastaavan kaltaisia projekteja on tehty aikaisemmin tai projekti on jatkoa jollekin toiselle projektille, on otettava huomioon aikaisempien projektien yksityiskohdat ja käytävä niitä läpi yhdessä projektityöryhmän kanssa. Edellisissä projekteissa opitut asiat voidaan hyödyntää tulevassa projektissa, eikä näin ollen esimerkiksi tarvitse toistaa edellisessä projektissa havaittuja virheitä tai huomattuja ongelmia. Kolmannessa vaiheessa, kun projekti käynnistetään, ottaa projektipäällikkö eli projektin johtaja vastuun projektin aikataulusta, tuloksista ja johtamisesta. Projektiin voi tulla tarve muuttaa alun perin laadittua projektisuunnitelmaa. Esimerkiksi projektin tavoitteita tai vaatimuksia voidaan joutua muuttamaan projektin edetessä. Tähän voivat johtaa esimerkiksi markkinatilanteen muutokset, uudet ideat ja innovaatiot, asiakkaasta johtuvat muutokset, organisaation muutokset tai ulkoisista tekijöistä johtuvat muutokset. Muutoskyvykyys on projektin ominainen piirre projektin edetessä. (Pelin 2011, 10–11; Kymäläinen ym. 2016, 53–54.)

Neljäs vaihe on projektin päättäminen. Projekti päätetään sekä sisällöllisesti että myös hallinnollisesti. Tuotos viimeistellään ja luovutetaan eteenpäin esimerkiksi

käyttäjälle tai asiakkaalle. Hallinnollisesti projektin päättäminen tarkoittaa muun muassa työsuhteiden päättämistä, lomarahojen maksamista ja työtodistusten kirjoittamista. Lisäksi hallinnolliseen puoleen kuuluu esimerkiksi kustannusten selvittäminen, tuotosten tallentaminen organisaation järjestelmiin, erilaisten laitteiden palautuksesta huolehtiminen, tilintarkastukset sekä vuokrasopimusten purkaminen. Projektin päättyessä tehdään useasti loppuarviointi sekä raportti, joihin sisältyvät osuudet esimerkiksi projektin sujumisesta, budjetista ja tavoitteiden saavuttamisesta. Projektin tulisi päättyä sovitussa aikataulussa ja projektin tavoitteiden täytyä. Vaikka näin ei tapahtuisi ja projekti jäisi niin sanotusti ”epäkypsäksi”, on kuitenkin tärkeää, että projektin lopetus tapahtuu asianmukaisesti. (SFS-ISOS 10006/2018; Kymäläinen ym. 2016, 10–12.)

3.3 Projektin johtaminen

Tyypillistä projektin johtamiselle on, että sille määritetään projektipäällikkö sekä muut projektissa työskentelevät henkilöt. Projektipäällikön tehtävänä on valmistella ja laatia projektille suunnitelma, ohjata projektin koottua ryhmää, kohdentaa tehtävät oikeille henkilöille, seurata projektin etenemistä aikataulun ja sille asetettujen tavoitteiden mukaisesti sekä tehdä projektin loppuraportointi ja päättää projekti. (Mäntyneva 2016, 23.) Projektin johtajan tulee omata hyvät vuorovaikutustaidot, jotka takaavat projektin onnistumisen. Projektin johtajan tulee pystyä täyttämään sekä käyttäjän, että asiakkaan vaatimukset. Kyky koordinoida ja hallita kokonaisuuksia ovat myös projektin johtajan tärkeimpiä ominaisuuksia, jotka mahdollistavat onnistumisen projektityöskentelyssä. Projektin johtajalla on myös vastuu tulosten saavuttamisesta ja hän vastaa projektin onnistumisesta ylemmälle johdolle. Projektin johtajalla on tärkeää olla selvät suhteet osallistuvien tai osallistuvan linjaorganisaation johtoon. (Forsberg, Mooz & Cotterman 2003, 151.)

Kuten johtamisessa yleensä, myös projektityön johtamiseen pätevät samat lainalaisuudet, kuten luottamuksen rakentaminen. Johtamisessa luottamuksen rakentaminen on aina tärkeä osa työskentelyä. On todettu, että hyvin toteutuvat viestintä- ja vuorovaikutusmenetelmät, kommunikointi ja avoin

keskusteluilmapiiri ovat luottamuksen luomisen ja kehittymisen kannalta suuressa roolissa. (Malkamäki 2017, 135.)

Projektin johtajalla on oltava hyvällä tasolla olevat viestinnälliset- sekä vuorovaikutukselliset valmiudet, jotta luottamuksellinen suhde alaisen ja esihenkilön välillä on mahdollista luoda ja säilyttää (Juuti 2013, 63). Luottamus ja sen rakentaminen ovat merkittävässä, jopa tärkeimmässä roolissa mietittäessä työnlaadun, työntehokkuuden, kommunikoinnin onnistumisen ja yhteisöllisyyden rakentamisen näkökulmasta. Erityisen kriittistä on luottamus juuri esihenkilön ja alaisen välillä. Tämän lisäksi myös työyhteisön keskinäinen luottamus on tärkeässä osassa onnistunutta työskentelyä. Kun katsotaan luottamusta esihenkilönä toimivan projektipäällikön näkökulmasta, on projektipäällikön pystyttävä arvioimaan taso valvonnan suhteen sekä seurattava riittävää työsuoristusten toteutumista. (Työturvallisuuskeskus 2018.)

Työntekijöille luottamuksen on kuvattu tuovan muun muassa lisää aloitteellisuutta, energiaa, rohkeutta, sitoutumista ja itsevarmuutta (Ristikangas & Ristikangas 2010, 17).

4 Integraatio

4.1 Integraatiotyön teoriaa

Integraation käsite juontaa juurensa jo 1900- luvun alkupuolelta. Tällöin käsitteestä on puhuttu sanoilla eheyttäminen, yhdentäminen (integratioin) ja yhteensovittaminen (coordination). Integraatiosta puhuttaessa sillä kaikessa yksinkertaisuudessaan tarkoitetaan yhdentämistä, yhdentymistä, liittämistä tai eheyttämistä. Integrointi ja koordinointi ovat toistensa lähikäsitteitä, niitä käytetään usein toistensa synonyymeina. Koordinointi voidaan myös käsittää yhdeksi integraation keinoista. Näin ollen integroinnilla olisi suurempi merkitys kuin koordinoinnilla eli sillä viitataan laajempaan ilmiöiden kenttää kuin koordinoinnilla. (Hujala & Taskinen 2020, 48–49.)

Integraation määritelmiä on useita ja sen käsite on saanut laajan merkityksen. (Leutz 1999, 77). Integraation käsite ja tavoitteet voivat näin ollen vaihdella

riippuen näkökulmasta (Goodwin 2016, 1). Integraatio verbi itsessään juontaa juurensa latinan kielestä. Sana "integer" tarkoittaa "viedä loppuun". Adjektiivina sana "integraatio" taas viittaa "yhdistettyihin osiin". (Kodner & Spreuwerberg 2002, 1.)

4.2 Johtaminen sosiaali- ja terveysalan integraatiotyössä

Työturvallisuuskeskus määrittelee johtamisen ohjaavaksi ja arvioivaksi toiminnaksi, jota tehdään organisaatiossa päämäärien ja tavoitteiden täsmentämiseksi, toimintaedellytysten luomiseksi ja toiminnan ohjaamiseksi tavoitteiden mukaisesti. Perustehtäväksi johtamisessa kuvataan kaikissa olosuhteissa toiminnan tukemista sekä mahdollisimman hyvien edellytysten luomista laadukkaalle ja tuottavan työn tekemiselle. Johtajalla on viimeinen vastuu ja lopullinen valta kokonaisuuden toteutumisesta. Johtajuus ei myöskään Työturvallisuuskeskuksen mukaan rajoitu vain nykytilanteeseen, vaan sillä pyritään vaikuttamaan myös organisaation kehitykseen ja sen tulevaisuuteen. (Työturvallisuuskeskus 2009.)

Talentia (2022) siteeraa johtamista seuraavasti: " Johtaminen sijaitsee ihmisten välisissä suhteissa. Johtaminen ei ole henkilön ominaisuus, vaan työyhteisön jäsenten vuorovaikutuksen tulos." (Talentia 2022a). Talentian kuvaa johtamista toiminnaksi, jolla pyritään saavuttamaan tuloksia ihmisten avulla sekä yhdessä heidän kanssaan. Johtaminen on ihmisten välisissä suhteissa, ja se on tavoitteellista. Johtaminen toimii työyhteisössä työhyvinvoinnin ja työilon tukena. Johtamista ei myöskään katsota Talentian mukaan henkilön ominaisuutena, vaan johtajuus on saavutettava ja ansaittava henkilön omien tekojen ja toiminnan kautta (Talentia 2022b). Johtavassa asemassa olevaan henkilöön kohdistuu paljon odotuksia, niin oman organisaation, kuin asiakkaiden, yhteistyökumppaneiden ja omien alaisten taholta. Odotukset eivät myöskään aina kohtaa, vaan voivat olla myös vastakkaisia. (Työterveyslaitos 2022.)

On tutkittu, että integraation ja johtamisen välinen suhde on merkittävä. Virtanen ja muut (2017) ovat todenneet tutkimuksessaan, että palveluintegraation toteutumiselle johtaminen on elinehto. Jos johtamisen

yhtenä tärkeimmistä pääalueista ei nähdä palveluintegraatiota, voivat saavutukset jäädä saavuttamatta sekä horisontaalisesti että vertikaalisesti. (Virtanen, Smedberg, Nykänen & Stenvall 2017, 51.)

Integraatiotyön johtamisessa Tukialus-hankkeen näkökulmasta esille nousevat vahvasti itsensä johtaminen sekä tiedolla johtaminen. Itsensä johtaminen korostuu työntekijöiden itsenäisessä työskentelyssä. Työntekijän on tunnettavat omat voimavaransa ja vahvuutensa sekä kykynsä omakohtaiseen ajatteluun. Näin työntekijöiden jokapäiväisessä työskentelyssä johtajuus lähtee heistä itsestään käsin. Työntekijät määrittelevät omat aikataulunsa ja luovat omannäköistään työskentelymallia kohderyhmän asiakkaiden ja yhteistyötahojen kanssa. (Perttula & Syväjärvi 2012, 125–127, 136–138.)

4.3 Integraatiotyön johtaminen

Tiedolla johtaminen korostuu integraatiotyössä. Tiedolla johtamisen keinoin pystytään perustelemaan tehtävän hanketyön tarpeellisuutta jatkuvasti muuttuvassa yhteiskunnassa. Työ perustuu ajantasaiseen tietoon ja sen hankintaan erilaisten menetelmien, kuten koulutusten avulla. Keskiössä on se, että hankitun tiedon perusteella voidaan ennakoida eri toimintojen ja tapahtumien syy-seuraussuhteita ja vaikuttavuutta tulevaan. Tiedolla johtamisella pyritään helpottamaan toiminnan kehittämistä ja suuntaamaan voimavaroja niin, että mahdollisimman suuren hyödyn saavuttaminen voi olla mahdollista. (Sote-uudistus 2022.)

Sosiaali- ja terveystalvelujen integraatiolla tarkoitetaan kokonaisuutta, jonka palvelujen järjestäjä tai tuottaja muodostaa asiakasta varten hänen tarpeidensa mukaisesti. Tästä hyötyvät erityisesti sellaiset asiakkaat, jotka käyttävät paljon monipuolisesti eri sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja. Kun palveluintegraatio toimii, sillä voidaan myös säästää kustannuksissa. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2022c.)

Kun puhutaan integraatiotyöstä sosiaali- ja terveysalalla, integraatio voidaan määritellä esimerkiksi vertikaalisena, horisontaalisena ja funktionaalisenä

integraationa. Vertikaalisella integraatiolla tarkoitetaan eri hierarkiatasoilla tapahtuvaa integraatiotyötä kuten perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välillä. Horisontaalisessa integraatiossa on taas kysymys hierarkiatasoltaan samantasoisten yksiköiden tai palvelujen integraatiosta, kuten esimerkiksi perusterveydenhuolto ja perustason sosiaalipalveluista. Funktionaalinen integraatio viittaa keskeisten tukitoimintojen, kuten tietojärjestelmien, rahoituksen ja johdon yhdenmukaistamiseen. Näiden edellä mainittujen integraatiomallien lisäksi sosiaali- ja terveyspalvelujen integraatio tapahtuu hyvin monella eri tasolla. Tällaisia ovat muun muassa makro- eli organisaation tasolla tapahtuva sisäinen integraatiotyö, meso- eli eri organisaatioiden tai organisaation eri yksiköiden välillä tapahtuva integraatio sekä mikro- eli asiakastasolla tapahtuvaan integraatio. (Zitting, Laulanen & Niiranen 2019, 381.)

Päihde- ja mielenterveyspalvelujen integraatiolla voidaan tarkoittaa esimerkiksi yhteistyötä muiden terveydenhuollon ja sosiaalihuollon palveluiden kanssa, palveluiden resurssien sekä hallinnon yhdistämistä, yhdistettyä ohjausta ja lainsäädäntöä tai palveluiden tarjoamista samasta toimipisteestä. Sosiaali- ja terveysalan integraatiota ovat havainnollistaneet esimerkiksi Rush ja Nadeau (2011) jakaen integraation järjestelmätasolla tapahtuvaan integraatioon sekä palveluissa tapahtuvaan integraatioon. Järjestelmätasolla tapahtuvalla integraatiolla tarkoitetaan heidän mukaansa moninaisia variaatioita, joissa yhdistyy päihde- ja mielenterveyspalveluiden ohjaus, hallinto, resurssointi tai vaikutusten ja toiminnan seuranta. Kun he puhuvat palveluiden tasolla tapahtuvasta integraatiosta, tarkoittavat he sitä, että ihmisen on mahdollisuus saada kaikki palvelunsa päihde- ja mielenterveyspalveluissa yhden oven periaatteella. Päihde- ja mielenterveydenpalvelut ovat toimineet sekä Suomessa, mutta myös muissa länsimaissa pääsääntöisesti erillisinä palveluina. Niitä ollaan kuitenkin yhdistämässä ja pyrkimys on, että ihminen saisi tarvitsemansa palvelut saman katon alta. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2022; Suontausta 2016, 14–17; Rush & Nadeuan 2011.)

5 Opinnäytetyön tavoite, tarkoitus ja tehtävä

Opinnäytetyön tarkoituksena on kehittää konkreettinen integraatiotyön malli Tukialus-hankkeen integraatiotyön johtamiselle Lahden toimintaympäristössä. Tavoitteena on selvittää, miten Tukialus-hankkeen toiminta näyttäytyy Lahden toimintaympäristössä ja onko se tukenut muiden palveluiden toimintaa. Selvitys toteutetaan teemahaastattelun avulla. Teemahaastattelun avulla halutaan saada vastaus kysymykseen; millaisia kokemuksia Tukialus-hankkeen toiminnasta on ollut Lahden toimintaympäristön palveluiden saavuttavuudessa, kohderyhmän ihmisten kanssa. Haastattelun pohjalta lähdetään rakentamaan konkreettista tuotosta, joka tukee integraatiotyön tekemistä. Konkreettinen tuotos on mind map -tyyppinen integraatiotyön malli, joka toimii integraatiotyön työkaluna koko hankkeen ajan. Tukialus-hankkeen integraatiotyön tarkoituksena on saada hankkeessa tehtävä jalkautuva, etsivän päihdetyön osaksi Lahden toimintakenttää, kun hankkeen rahoitus päättyy vuoden 2024 lopussa.

6 Opinnäytetyön menetelmälliset valinnat

6.1 Tukialus-hanke

Tukialus-hanke on Helsingissä, Lahdessa ja Tampereella toimiva Helsingin Diakonissalaitoksen alainen, jalkautuvan ja etsivän päihdetyön hanke. Tukialus-hanke on rahoitettu Sosiaali- ja terveysjärjestöjen (STEA) tuella (Tukialus 2022a). Jyväskylässä Tukialus on SOVATEK-säätiön hankkeena. Aikaisemmin myös Jyväskylässä toteutettu toiminta kuului Helsingin Diakonissalaitoksen alaisuuteen ja se oli STEA rahoitteinen. Uudelle, menossa olevalle hankekaudelle Jyväskylässä haettiin oma rahoitus SOVATEK-säätiön kautta (SOVATEK 2022).

Tukialus-hanketta edelsi Helsingissä toiminut Dösä-hanke, joka aloitti toimintansa vuonna 2017. Rahoittajana hankkeessa oli tuolloin Sosiaali- ja terveysministeriö (STM). Itse Tukialus-hanke käynnistettiin ensimmäiselle hankekaudelleen 2019–2022. Nyt käynnissä on toinen hankekausi, joka on

myös kolmen vuoden mittaisella rahoituksella vuosille 2022–2024. Hankkeessa tehdään kokeilevaa integraatiotyötä ja työtä tehdään rohkealla ja kokeilevalla otteella. Tarkoituksena on kehittää erilaisia toimintamalleja, joilla voidaan ratkaista sosiaalisia ongelmia. (Tukialus 2022a.)

Tukialus-hanke tarjoaa apua ja tukea kaduilla kaikista heikoimmassa asemassa oleville ihmisille. Tähän kuuluu muun muassa sosiaalista huolenpitoa, palveluohjausta, psykososiaalista tukea ja keskusteluapua. Erityisesti hanke tähtää palveluiden ulkopuolelle jääneiden ja syrjäytymisvaarassa olevien ihmisten hyvinvoinnin edistämiseen ja yhdenvertaisuuden vahvistamiseen. Tukialus-hakkeen kohderyhmänä ovat päihde- ja mielenterveysongelmista kärsivät ihmiset. Ihmisten kanssa töitä tehdään kaduilla, heidän elinpiirissään ja arkipäiväisessä ympäristössään. (Tukialus 2022a.)

Tukialus-hankkeen hanketyöntekijät ovat sosiaali- ja terveystieteiden ammattilaisia, jotka työskentelevät työpareittain kaupunkikohtaisesti (Tukialus 2022a). Edellisellä hankekaudella (2019–2022), Tampereella ja Lahdessa työpari matkusti kaupunkien välillä ja teki kummassakin kaupungissa 50 %:n työaika. Tällä hetkellä Tampereella sekä Lahdessa toimii oma 100 %:sta työaika tekevä työpari. (Tukialus 2022.)

Tukialuksessa toimii myös vertaistoimijoita ja kokemusasiantuntijoita ammattilaisten työpareina. Työ on monipuolista sosiaalisella kärjellä tehtävää työtä, joka pyrkii haittojen vähentämiseen. Työ on kynnyksetöntä, joka tarkoittaa konkreettisesti sitä, että työntekijät menevät apua ja tukea tarvitsevien ihmisten luokse, eikä ihmisten tarvitse hakeutua esimerkiksi toimistoon tapaamaan työntekijöitä sovitulle ajalle. Työntekijöillä on mukanaan ruokaa, puhtaita pistovälineitä, ensiaputarvikkeet, tietokoneet sekä lahjoituksena saatuja hygieniatarvikkeita. Niillä alueilla, missä jalkautuvat työntekijät liikkuvat, tekevät he myös ympäristötyötä. (Tukialus 2022b.)

Hankkeessa tehdään monialaista saumatonta yhteistyötä eri organisaatioiden toimijoiden kesken, ottaen samalla huomioon asiakkaan tarpeet ja lähtökohdat. Ratkaisuja etsitään yhdessä asiakkaan kanssa esimerkiksi asunnon hankintaan

liittyviin haasteisiin, terveydenhuollossa asioimiseen sekä sosiaalietuuksien ja toimeentulon turvaamiseksi. Työntekijät täyttävät hakemuksia yhdessä kohderyhmän ihmisten kanssa sekä voivat saattaa ihmisiä erilaisten palveluiden piiriin ja olla heidän tukena palveluissa asioitaessa. (Tukialus 2022c.)

Tukialuksen toiminta on täysin anonyymiä ja se perustuu luottamukseen. Kohdattujen ihmisten kanssa luottamusta rakennetaan myös muiden palveluiden kanssa. Tukea tarjotaan ilman velvoitteita, kynnyksettömästi ja asiakkaan anonymiteetin säilyttäen. Nämä ovat työn keskiössä, kun puhutaan Tukialuksen kenttätyöstä katu ympäristössä. Tukialus myös osaltaan vaikuttaa kohderyhmän ihmisten ihmisoikeuksiin ja on nostamassa yhteiskunnalliseen keskusteluun ilmiöitä, jotka koskettavat kohderyhmän ihmisiä. (Tukialus 2022b.)

Tukialus-hakkeen integraatiotyö on jo osittain aloitettu edeltävän hankekauden (2019–2021) aikana. Tuolloin työpanos Lahden osalta oli sen verran marginaalinen, ettei integraatiotyötä voitu systemaattisesti viedä eteenpäin. Lahdessa integraatiotyöhön kuuluu muun muassa yhteistyö eri tahojen kanssa tehtävä verkostotyö, erilaisissa tapahtumissa ja yhteistöissä mukana oleminen, sosiaalisen median kautta tehtävä vaikuttamistyö kuten Instagramissa ja Facebookissa sekä tiedon kerääminen erilaisten kyselyjen kautta. (Koski 2022.)

Tukialus-hanke on toiminut vuosina 2019–2021 50 %:n työosuudella sekä Lahdessa että Tampereella. Nyt Tukialuksen kolmannella hankekaudella toiminta on 100 %:n työajalla molemmissa kaupungeissa. Hankekausi alkoi tammikuussa 2022 ja kestää vuoden 2024 loppuun. Nyt alkanut hanke on C-hanke. C-hanke on kehittämishanke, jonka tarkoituksena on jatkuvasti kehittää toimintaa, ja hankkeessa korostuvat kokonaisuuden hahmottaminen sekä työntekijöiden itsensä johtaminen. Hankkeen päämääränä on työn integroiminen osaksi Lahden palvelujärjestelmää. Vuoden 2022 aika selvitettiin ja tehtiin kartoitustyötä integraatiotyön osalta. Kaikki optiot integraatiotyön osalta ovat mahdollisia. Vaikuttamistyöllä on suuri merkitys integraatiotyön onnistumisessa. Hankkeen tuoma työ voidaan tulevaisuudessa tuottaa ostopalveluna, kunnan tuottamana omana palveluna tai esimerkiksi Ak-hankkeena, mutta kuitenkin niin, että työ jäisi osaksi Lahden toimintaympäristön

palvelujärjestelmää. Integraatiotyö vaatii pitkäjänteistä työskentelyä ja tässä kohtaa dataa sen kokonaisvaltaiseen toteuttamiseen ei vielä tarpeeksi ole. Päijät-Sote on perustanut Tukialus-hankkeelle oman ohjausryhmän sekä tukitiimin, joissa käydään läpi tehtyä työtä, sen tuomia epäkohtia ja haasteita sekä onnistumisia, että toiveita työhön liittyen.

Hanketyön vuosi 2023 pitää sisällään tiedon koontia siitä, mitä tarvitaan vaikuttamistyössä tulevien hankevuosien aikana. Pohditaan, miten integraatiotyötä pystytään tekemään ja mitä haasteita nousee esiin asiakasryhmän palveluiden käytössä.

Yhteistyön tekeminen ja asettautuminen palveluihin on merkittävässä roolissa integraatiotyön kannalta. Yhteistyö Sininauhan Tuulensuoja-hankkeen (päihteiden käyttäjille suunnattu päiväkeskus) ja Viadian Jelpin (terveysneuvontapiste, joka jakaa puhtaita käyttövälineitä i.v.-huumeiden käyttäjille) kanssa ovat tärkeitä hankkeen integraatiotyön kannalta. Tuulensuoja-hankkeen tiloissa sijaitsevat Tukialuksen toimisto- ja varastotilat. Jelpin kanssa tehtävässä yhteistyössä Tukialus-hanke saa jaettavat puhtaat käyttövälineet kenttätöihin. Näiden kahden edellä mainitun toimijan lisäksi, on myös muu verkostotyö eri Lahden palvelujärjestelmän toimijoiden kanssa, kuten aikuissosiaalityö, nuorisopalvelut, asunnottomien palvelut sekä muut ensimmäisen, toisen ja kolmannen sektorin toimijat.

6.2 Tutkimuksellinen kehittämistoiminta

Tutkimuksellisessa kehittämistoiminnassa hyödynnetään tutkimuksen avulla kerättyä tietoa. Se yhdistää konkreettisesti toteutettavan kehittämistoiminnan ja tutkimuksellisen lähestymistavan. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta voidaan hyvin laajana käsitteenä, jonka tulkinnassa on monia ulottuvuuksia. Sen tarkoituksena on kuvata tutkimuksen ja kehittämistoiminnan yhteyttä. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta on ikään kuin tutkimuksen ja kehittämistoiminnan risteyskohdasta ja sillä on monia eri variaatioita. Tutkimuksellisessa kehittämistoiminnassa on kuitenkin pääpiirtein kysymys siitä, että olemassa olevat konkreettiset kysymykset ja ongelmat ohjaavat tiedon

tuottamista. Pääpaino on kehittämistoiminnassa, mutta siinä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan myös tutkimuksellisia periaatteita. (Toikko & Rantanen 2009, 17-22.)

Tutkimuksellinen kehittämistoiminta eroaa tutkimuksesta niin, että tutkimuksellisessa kehittämistoiminnassa tavoitteena on saada aikaan uusia konkreettisia vaihtoehtoja ja ratkaisuja vanhojen tilalle sekä konkreettisia käytännön tasolla olevia parannuksia (Ojasalo, Rantanen & Toikko 2014, 19). Lähtökohtana tutkimuksellisessa kehittämistoiminnassa on kehittämiskohteen tunnistaminen sekä ymmärtää tekijät, jotka siihen liittyvät. Kun tunnistaminen on tehty, aloitetaan hankkimaan tietoa. Tietoa hankitaan käytännöstä sekä teoreettiseen ja muunlaiseen kirjallisuuteen pohjautuen. Tärkeää on, että löytyy näkökulma, jonka pohjalta tutkimuksellisessa kehittämistoiminnassa edetään. Taustalla olevan tiedon ja jo löytyvän tutkimustiedon perusteella määräytyy ja määritellään spesifimpi kehittämistehtävä sekä rajataan kehittämissuunnitelman kohde. Tämän jälkeen voidaan kuvata kehittämistehtävän prosessit sekä aloittaa siihen sopivan lähestymistavan ja menetelmien suunnittelu. (Ojasalo ym. 2014, 23–27.)

6.3 Laadullinen tutkimusmenetelmä

Kehittämistyön tutkimuksellinen osuus tehdään laadullisena eli kvalitatiivisena tutkimuksena. Laadullisessa tutkimusmenetelmässä tutkimukseen sisältyy aina kysymys; mitä merkityksiä tutkimuksessa tutkitaan. Tämän vuoksi tutkija joutuu miettimään, tutkitaanko tutkimuksessa käsityksiin vai kokemuksiin liittyviä merkityksiä. Tutkijan on oltava perillä siitä, miten käsitys ja kokemus eroavat toisistaan. Käsitykset kertovat tutkittavan henkilön perinteellisistä ja tyyppillisistä tavoista ajatella yhteisöä, kun taas kokemus on aina omakohtainen. Käsitysten ja kokemusten välinen suhde on ongelmallinen: käsityksen ja sitä vastaavan kokemuksen välillä ei välttämättä ole minkäänlaista yhteyttä. Kun halutaan ymmärtää ilmiötä mahdollisimman kokonaisvaltaisesti, laadullinen tutkimus on tähän tarkoitukseen paras menetelmä. Lähtökohtana on, että halutaan kirjoittamatonta faktaa tai vaihtoehtoisesti halutaan ymmärtää miten ja millaiset

halut, uskomukset, ihanteet ja käsitykset vaikuttavat taustalla ihmisen toiminnassa. (Vilkkä 2005, 97.)

Valitsin tutkimustavaksi laadullisen tutkimuksen, sillä sen kautta pyritään ymmärtämään tutkittavaa kohdetta paremmin (Sarajärvi & Tuomi 2009, 70). Määrällinen eli kvantitatiivinen tutkimus olisi haastavaa toteuttaa, sillä odotettujen vastaajien määrä voisi jäädä liian pieneksi. Laadullisessa tutkimuksessa määrä ei ole merkityksellinen. (Vilkkä 2014, 17.)

6.4 Aineiston keruu

Laadullisen tutkimuksen tiedonkeruu tapahtuu pääsääntöisesti kasvotusten, joko henkilökohtaisina syvähaastatteluina tai ryhmämuotoisena keskusteluna. Myös esimerkiksi verkossa tapahtuvat ryhmäkeskustelut, havainnointi ja etnografiset menetelmät kuuluvat laadullisen tutkimuksen menetelmiin. Yksilöhaastattelu olisi suositeltavaa toteuttaa lomake- tai teemahaastatteluna. Lomakehaastattelu on strukturoitu, jossa kaikilta tutkimukseen osallistuvilta henkilöiltä kysytään samassa muodossa sekä järjestyksessä samat, avoimet kysymykset. Teemahaastattelu on taas puolistrukturoitu, vapaampi tapa kerätä tietoa haastateltavilta henkilöiltä. Kun haastateltavia valitaan, on tärkeää muistaa, mitä tutkitaan ja miksi. Tutkimusongelmasta riippuen haastateltavat olisi hyvä valita asiantuntemuksen ja kokemuksen perusteella. Tällöin tärkein kriteeri on se, että tutkittavalla henkilöllä on omakohtaista kokemusta tutkittavasta asiasta. (Taloustutkimus 2022; Vilkkä & Airaksinen 2003, 63–65; Vilkkä 2005, 114–115.)

Tässä opinnäytetyössä laadullinen tutkimus suoritetaan teemahaastatteluna ja haastattelut toteutetaan yksilöhaastatteluina. Haastattelut nauhoitetaan ja litteroidaan erikseen aineiston analysointia varten. Haastattelun kohderyhmänä ovat Tukialus-hankkeen kanssa verkostoyhteistyötä tekevien tahojen työntekijät, muun muassa Päijät-Soten, Harjun terveyden sekä kolmannen

sektorin työntekijät. Tarkoitus on saada haastateltua noin kymmenen henkilöä sekä sosiaali- että terveydenhuollon puolelta, esimerkiksi päihdesairaanhoidaja, päihdetyöntekijä, sosiaalityöntekijä sekä asunnottomien palveluiden ja päiväkeskuksen työntekijöitä. Nämä tahot tekevät aktiivista verkostoyhteistyötä Tukialus-hankkeen kanssa ja ovat merkittävä osa integraatiotyön toteutumista Lahden alueella. Kyselytutkimuksella selvitetään, miten Tukialus-hankkeen toiminta on vaikuttanut ihmisten palveluiden saatavuuteen heidän näkökulmastaan sekä kuinka Tukialus-hanketta voitaisiin jatkossa kehittää. Näin voitiin kartoittaa mahdollisia kehittämiskohtia ja saada arvokasta tietoa integraatiotyön näkökulmasta, muun muassa siitä, ovatko vastaajat kokeneet Tukialus-hankkeen toiminnan hyödyllisenä Lahden toimintaympäristössä.

Prosessi eteni vaiheittain. Ensimmäisessä vaiheessa hain tutkimusluvan jokaisesta tutkimukseen osallistuvasta organisaatiosta. Lupa-asioiden käsittelyn ja niiden myöntämisen jälkeen laitoin organisaatioille jakoon saatekirjeen, jossa kerroin tutkimuksen sisällöstä sekä sen käyttötarkoituksesta ja aineiston käsittelystä. Tutkimukseen osallistuminen oli vapaaehtoista ja organisaatioiden toimipisteiden työntekijät saivat itse päättää osallistuvatko haastatteluihin.

Tutkimus toteutettiin yksilöhaastatteluna maalisi- ja huhtikuun 2023 aikana. Haastatteluissa käytin tekemääni teemahaastattelun runkoa. Haastatteluista seitsemän oli kasvotusten tapaamisia, haasteltavien omilla toimipisteillä. Kolme haastattelua toteutettiin Teamsin välityksellä. Näissä kolmessa haastattelussa haasteena oli internetin toimivuus. Haastattelut saatiin kuitenkin sujumaan yllättävän sujuvasti eikä internet yhteyden pätkimistä juurikaan tullut. Kaikki haastattelut nauhoitettiin puhelimella ja tämän jälkeen litteroitiin eli aukikirjoitettiin sanasta sanaan. Haastattelut olivat pituudeltaan 20–45 minuuttia. Haastattelutilanteet etenivät sujuvasti ja haastattelujen sisällöt pysyivät pääsääntöisesti hyvin aiheessa. Aloitin litteroimaan haastatteluja jo haastatteluprosessin aikana. Se selkeytti tulevien haastattelujen kulkua ja sain perspektiiviä tulevien haastattelujen toteuttamiseen. Ensimmäisen haastattelun jälkeen muokkasinkin hieman tekemääni teemahaastattelun runkoa, jotta sain kohdennetumpia vastauksia tutkimuskysymyksiini. Haastatteluista tuli yhteensä 34 sivua litteroitua tekstiä. Haastatteluihin ja niiden litterointiin käytin aikaa

yhteensä 10 päivää maalis- ja huhtikuun aikana. Litteroinnin jälkeen poistin haastattelumateriaalit puhelimesta.

6.5 Aineiston analyysi

Analyysissa nostetaan esiin tutkimuksen kannalta tärkeimmät asiat. Asiat eivät ole riippuvaisia siitä, ovatko ne linjassa aikaisemmin tehtyjen tutkimusten kanssa tai mitä asiat ylipäätään ovat. Tämän kaltainen menetelmä on tutkijalle haastava, sillä se edellyttää vahvaa itsekuria ennakkokäsitysten, aineistossa pysyttelemisen, systemaattisuuden ja teorioiden poissulkemisen kanssa. Koko prosessin ajan on tärkeää, että tutkija reflektoi aineistoa sekä tarkastelee tutkimuksen luotettavuutta sekä pätevyyttä. Näin varmistetaan, että tutkimuksen aikana tehnyt valinnat ja tutkimusprosessin taustat tulevat lukijan tietoon. (Tuomi & Saarijärvi 2018 110–116; Tietokirjasto 2022.)

Aineistolähtöisessä sisältöanalyysissä prosessi on kolmivaiheinen. Ensimmäisessä vaiheessa eli redusoinnissa aineisto pelkistetään käsiteltävään muotoon, esimerkiksi kynien värien avulla. Tämän vaiheen tarkoituksena on kuvata juuri tälle tutkimukselle olennaisia asioita. Seuraava prosessin vaihe on nimeltään klusterointi. Sen avulla kuvataan aineiston ryhmittelyä. Ryhmittelyssä ensimmäisessä vaiheessa aineistosta kerätyt ja pelkistetyt ilmaukset ryhmitellään ja jaetaan alaluokkiin. Alaluokat nimetään niitä kuvaavilla otsikoilla. Kolmannessa ja samalla aineistoanalyysiin viimeisessä vaiheessa aineiston alaluokat yhdistellään yläluokiksi. Näistä on tarkoitus luoda teoreettisia käsitteitä, mutta lisäksi myös yläluokkia sekä yksi pääluokka. Pääluokka yhdistää kaikki yläluokat. Näin saadaan eroteltua tutkimukselle olennainen tieto. Tätä vaihetta kutsutaan abstrahoinniksi. (Tuomi & Saarijärvi 2018, 110–116, 123-125.)

Tässä opinnäytetyössä päädyin aineistolähtöiseen analyysiin, sillä käytin aineiston keräämiseen yksilohaastatteluja. Lisäksi se sopi hyvin käytettäväksi tähän työhön, sillä vastaavaa tutkimusaineistoa ei ole aikaisemmin kerätty.

Aineistolähtöisen sisältöanalyysi avulla saadaan poimittua tärkeimmät haastatteluissa esiin nousevat asiat. Tämä antaa hyvän pohjan konkreettisen integraatiotyön mallin rakentamiselle.

Aloitin litteroidun aineiston analysoinnin pelkistämällä huhtikuussa 2023. Päätin toimia niin, että teen jokaisen vaiheen kerralla loppuun yhden päivän aikana, jotta kokonaiskuva pysyy selkeänä ja saan aikataulutettua analysointivaiheen tiiviiksi. Tulostin litteroimani aineiston ja tutkimuskysymysten mukaisesti yliviivasin vastaukset kahdella värillä. Tutkimuskysymyksen yksi vastaukset yliviivasin keltaisella ja tutkimuskysymyksen kaksi vastaukset punaisella värillä. Näin pystyin selkeästi näkemään haastatteluista kysymyksiin nousseet vastaukset. Kirjoitin tutkimuskysymykset Padlettiin ja keräsin vastauksia Post it -lappu tyylisesti kysymysten alle, käyttäen edelleen keltaista ja punaista väriä. Näin sain selkeästi hahmotettua kokonais kuvan haastateltavien vastauksista tutkimuskysymysten alle. Tämän jälkeen siirsin vastaukset taulukkoon. Taulukon toisessa sarakkeessa oli alkuperäinen ilmaisu asiasta ja toisessa siitä muodostunut pelkistetty ilmaus. Liitteessä 3. on esimerkki aineiston pelkistämisestä.

Kun vastaukset oli pelkistetty, ryhmittelin ne. Tämä tarkoittaa, että kävin aineiston alkuperäiset ilmaukset kohta kohdalta läpi ja poimin käsitteitä, jotka kuvasivat samankaltaisuuksia ja eroavaisuuksia aineistossa. Samankaltaiset ilmaukset merkattiin samalla värillä Padletissa. Kun kaikki samankaltaiset ilmaukset oli merkattu samalla värillä, päästiin muodostamaan alaluokkia. Alaluokille annettiin sisältöä kuvaavat nimet. Tämän jälkeen siirsin ne Wordissa luomaani alaluokkia kuvaavaan taulukkoon. Liitteessä 3. on esimerkki alaluokkiin ryhmittelystä.

Kun alaluokat olivat muodostuneet, aloitin yläluokkien muodostaminen. Muodostin yläluokat Padletissa numeroimalla samankaltaisia ja toisiinsa liittyviä alaluokkia samoilla numeroilla. Näin sain selkeän kuvan, mitkä alaluokat muodostavat keskenään yläluokan. Tämän jälkeen niputin Padletissa samalla numerolla numeroidut alaluokat toisiinsa ja siirsin ne Wordiin tekemääni taulukkoon, jossa pelkistetyt ilmaukset ja jo muodostuneet alaluokat yhdistettiin

yläluokiksi. Yläluokille annoin niitä kuvaavat nimet. Liitteessä 3. on esimerkki yläluokkiin ryhmittelystä.

Lopuksi aineiston analysoinnin viimeisessä vaiheessa, yhdistin yläluokat pääluokiksi ja yhdistäviksi luokiksi. Ryhmittelyvaiheessa aineisto tiivistyi. Poimin yläluokat Padlettiin eri värein. Pääluokkia nousi yhteensä viisi kappaletta, joista muodostui kaksi yhdistävää luokkaa, jotka vastasivat tutkimuskysymyksiin. Lopuksi tein vielä taulukon, josta käy ilmi ala-, ylä- ja yhdistävät luokat. Liitteessä 3. on esimerkki yhdistäviin luokkiin ryhmittelystä.

7 Tulokset

7.1 Tukialus-hankkeen tekemän työn näkyminen

Ensimmäinen tutkimuskysymys oli ”Millainen merkitys Tukialus-hankkeen jalkautuvalla ja etsivällä työllä on ollut ihmisten (asiakkaiden) palveluiden saavuttavuudelle Lahden toimintaympäristössä?”. Tähän kysymykseen muodostui yksi yhdistävä luokka eli Tukialus-hankkeen tekemän työn näkyminen. Tämä yhdistävä luokka koostuu yhteensä kolmesta yläluokasta. Jaottelin vastaukset yläluokkien otsikoiden alle.

7.1.1 Asiakkaiden avun saaminen

Työntekijät näkivät merkittävänä sen, että asiakkaat saavat tukea ja apua päivittäisiin arjen asioihinsa suoraan kadulla. Esiin nousi erityisesti se, että kadulla aikaansa viettävät asiakkaat eivät välttämättä saa muuta ruokaa, kuin sen, jota Tukialus-hankkeen työntekijät kadulla jakavat. Toisena nousivat esiin puhtaat käyttövälineet, joita Tukialus-hankkeen työntekijöillä on mukanaan jalkautuessaan kadulla. Kolmas usein esiin noussut avun muoto oli se, että asiakkaat saavat tavoitettua työntekijöitä Tukialus-hankkeen työntekijöiden kautta ja päinvastoin.

”.. just ku teillä on niitä puhtaita mukana ja saa välipalaa, et se voi olla ainoa ruoka mitä saa koko päivänä.”

”... ja ku teijän kautta tavottaa asiakkaita ja asiakkaat on saanut mut kiinni teijän kautta.”

7.1.2 Asiakkaiden näkyminen palveluissa

Työntekijät eivät henkilökohtaisesti nähneet suoraa yhteyttä asiakkaiden parempaan sitoutumiseen palveluiden käyttöön Tukialus-hankkeen myötä. He kuitenkin uskoivat asiakkaiden saavuttavan paremmin palveluita Tukialus-hankkeen työntekijöiden rinnalla kulkemisen myötä. Työntekijöistä moni mainitsi, että heidän asiakkaansa oli kertonut saaneensa apua Tukialus-hankkeen työntekijältä ja kertoneen, että ilman apua asia olisi jäänyt hoitamatta. Suurin osa työntekijöistä mainitsi, että Tukialus-hankkeen työntekijä on asioinut asiakkaan kanssa heidän palveluissaan.

”... ei nyt suoraa tuu mielee et joku ois just parempi sitoutunu, mut se ei meillä täällä varmaa sillee näykkää.”

” Esimeksiksi se seuloissa käynti jäis monelta välii jos te ette ois niitä ihmisiä siellä tunnistamassa.”

”... teijän kautta asiakkaat on kyllä saanu tietoo monista palveluista täällä Lahessa.”

7.1.3 Asiakastyö

Työntekijät nostivat kautta linjan esiin kohtaamisen merkityksen Tukialus-hankkeen tekemässä työssä. Työntekijät pitivät sitä yhtenä tärkeimmistä asioista asiakastyössä niin Tukialus-hakkeessa, kuin heidän omassa työssäänkin. Osa työntekijöistä nosti esiin asiakkaiden kokemuksia huonoista kohtaamisista ja miten ne ovat voineet vaikuttaa asiakkaan kokemukseen palveluista. Tämän takia työntekijät pitivät Tukialus -hankkeen työntekijöiden kohtaamisia erityisen tärkeinä ”korjaavina” kokemuksina. Moni myös korosti sitä, ettei muuten kukaan kohtaisi näitä asiakkaita, jos Tukialus -hanketta ei olisi Lahdessa.

”... se kohtaamisen merkitys korostuu, varsinkin silloin kun on monta huonoa kokemusta alla. Moni ei luota palveluihin eikä työntekijöihin, jotka niissä on töissä.”

”... ja te ootte kyllä oikeet tyypit tohon hommaa.”

Luottamuksen rakentumista pidettiin toisena suurena tekijänä asiakastyön onnistumisen kannalta. Moni työntekijä oli sitä mieltä, että Tukialus-hankkeen työntekijät ovat saaneet rakennettua hyvän luottamussuhteen asiakkaisiin. Luottamuksen koettiin olevan haasteellinen rakentaa ja sen ajateltiin olevan suurimmassa osassa tapauksista lähes vuoden mittainen prosessi. Työntekijät näkivät Tukialus-hankkeen tekemän kynnyksettömän työn merkittävänä osana luottamuksen syntymistä.

”... siis kun te ootte sielä kadulla niitte ihmisten kaa, ni se varmaa lisää sitä luottamusta teihin mikä on tosi hyvä juttu.”

” Mä näkisin et se luottamuksen rakentuminen varmasti vie aikaa, mut te ootte siinä onnistunu noitte ihmisten kaa tosi hyvin.”

Anonymiteetti oli myös asia, millä uskottiin olevan vaikutusta asiakastyön onnistumiseen. Asiakkaan ei tuolloin tarvitse kertoa itsestään heti mitään, vaan hän voi rauhassa tutustua työntekijöihin ja vähitellen lähteä rakentamaan asiakassuhdetta Tukialus-hankkeen työntekijöihin näin halutessaan. Tämän koettiin työntekijöiden taholta olevan myös yksi syy luottamuksen rakentumiselle.

”... kun niitten ihmisten ei tarvii kertoa heti mitää ittestää ni se on varmaa aika hyvä juttu.”

”... ja ku monessa palvelussa joutuu heti selittää ihan tosi paljon kaikkee, et teille ei tarvii kertoa kun sen mitä haluaa.”

7.2 Tukialus-hankkeen tekemän työn kehittäminen

Toinen tutkimuskysymys oli ”Kuinka Tukialus-hankkeen toimintaa voitaisiin jatkossa kehittää?” Myös tähän muodostui yksi yhdistävä luokka, Tukialus -

hankkeen tekemän työn kehittäminen. Tämä yhdistävä luokka koostuu yhteensä kolmesta yläluokasta.

7.2.1 Yhteistyö

Yhteistyö Tukialus -hankkeen kanssa on monimuotoista ja tarkoittaa eri toimijoille eri asiaa. Osalla nousi selkeästi yhteiset jalkautumiset merkittäväksi osaksi yhteistyötä. Osa taas nosti esiin verkostot, joissa on ollut Tukialus-hankkeen työntekijöiden ja projektipäällikön kanssa. Suurin osa kuitenkin nosti esiin asiakkaiden kanssa tehtävän yhteistyön. Moni työntekijä koki, että Tukialus-hankkeen toiminta on mahdollistanut asiakkaiden laajemman tavoitettavuuden ja helpottanut heidän työtään. Monen työntekijän ei esimerkiksi ole mahdollista irtautua omalta toimipisteeltään yhtä usein kuin asiakkaan tarve sitä vaatisi. Tällaisissa tilanteissa työntekijät kokivat yhteistyön merkityksen suureksi.

”... ja ku teille voi aina soittaa ja kysyy et onnistuuko.”

”... ja just niiku ja usein niiku sanotaa asiakkaille, että tukialukselta voi pyytää jeesii ”

”Se jalkautuminen nimenomaan, et pääsette liikkumaan, ku me ei täältä usein päästä.”

Suurin osa työntekijöistä, jotka olivat tehneet töitä joko Tukialus-hankkeen työntekijöiden tai projektipäällikön kanssa, kokivat yhteistyön olevan sujuvaa ja joustavaa tilanteesta riippumatta. Osalla oli myös kokemus, että työtä tehtäisiin liian tunnepohjaisesti. Tämä otanta jäi kuitenkin ohueksi haastatteluista saatujen tulosten perusteella. Yhteistyö koettiin myös vastavuoroiseksi ja sen nähtiin tuovan lisäarvoa oman työn tekemiselle. Moni työntekijä toivoi yhteistyön syventämistä ja sen laajentamista. Vastaajista kaikki kokivat, että Tukialus-hankkeen kanssa tehty yhteistyö jatkumisen tärkeänä ja painottivat, että Tukialus-hankkeen kaltaisen työmuodon tulisi jatkua myös tulevaisuudessa.

” Teijän kaa on aina ollu tosi kiva tulla jalkautuu.”

”... ja aina on ollu sellai et niille voi soittaa ja ne kyllä auttaa jos pystyy.”

”... ja joskus on tullu sellanen olo, että työntekijät on vähän liikaa tunteella siinä tilanteessa mukana.”

” Mä en oo ainakaa ite kokenu mitää ongelmaa Tukialuksen kaa, aina on kaikki sujunu tosi hyin ja saatu asioita hoidettua, kun sekää ei oo aina meistä työntekijöistä kii miten ne menee.”

7.2.2 Verkostot

Moni vastaajista nosti merkittävänä yhteistyötahona sosiaalitoimen ja erityisesti työikäisten palvelut. Lisäksi sosiaalipuolen palveluista esiin nostettiin asunnottomien asumispalvelut, joissa vastaajat ajattelivat merkittävän määrän Tukialus-hankkeen kohderyhmästä olevan. Muista toimijoista muun muassa kolmannelta sektorilta esiin nousivat päivätoimintakeskus Tuulensuoja ja terveysneuvontapiste Jelppi. Moni työntekijä korosti juuri Tuulensuojan ja Jelpin kanssa tehtävän yhteistyön merkitystä tulevaisuudessa. Osa vastaajista koki myös tärkeänä, että yhteistyötä tehtäisiin esimerkiksi Kelan kanssa, mikä mahdollisesti helpottaisi asiakkaiden palveluiden saatavuutta ja sitä, ettei palveluprosesseista tulisi niin katkonaisia. Työntekijät kokivat yhteistyön merkitykselliseksi myös siltä kannalta, että näin voitaisiin välttää tiedon katkeamista ja päällekkäisen työn tekemistä.

” ... ja mä näkisin et sossu ja varsinki työikästen palvelut on sellai hyvä yhteistyötaho Tukialaukselle.”

”... se että te teette yhteistyötä Tuulensuojan kanssa on tosi hyvä juttu. Sitä pitäs jotenki tulevaisuudessa kehittää mun mielestä.”

”Jelppi ja Tuulensuoja on varmaa tärkeitä yhteistyötahoja ku on kuitenkin aika samat asiakkaat varmaa”

Työntekijät nostivat terveyspalveluiden puolelta esiin muun muassa päihdepäivystyksen, selviämishoitoyksikön, Lahden kaupunginsairaalan kiirepäivystyksen ja Päijät-Hämeen keskussairaalan Akuutti 24:n. Näistä palveluista moni työntekijä nosti tärkeimmäksi päihdepäivystyksen ja heidän kanssa tehtävän yhteistyön. Moni työntekijä koki, että olisi tärkeää tuoda

Tukialus-hankkeen tekemää työtä tunnetuksi esimerkiksi myös Lahden kaupunginsairaalan kiirepäivystyksessä. Työntekijät olivat sitä mieltä, että Tukialus-hankkeen toimintamallia ja tapaa olisi tärkeää tuoda enemmän terveydenhuollon tietoon.

”... päihdepäivystys on kyllä varmaa semmonen mistä Tukialukselle asiakkaita ohjautuu ja missä ois sellai yhteustyön paikka. Samoin on selvi.”

”... sit varmaa kannattas mieltii tota kiirepäivystystä ja Akuuttii, niitte ois hyvä tietää tosta Tukialusen työstä.”

7.2.3 Jalkautuva ja etsivä työ

Työntekijät korostivat jalkautuvan ja etsivän työn merkitystä. He kokivat, että sen kaltaista työskentelymuotoa on tarvittu jo pitkään täydentämään Lahden palvelukenttää. Työntekijät kokivat myös, että jalkautuvan- ja etsivätyön olisi tärkeää jatkaa Lahdessa myös Tukialus-hankkeen hankekauden päättymisen jälkeen. Monen työntekijän mielestä etsivän- ja jalkautuvantyön tulisi jatkaa vähintään saman tasoisena kuin Tukialus -hankkeen aikana. Moni työntekijä piti tärkeänä, että resursseja jopa lisättäisiin. Työntekijät olivat kautta linjan sitä mieltä, että Tukialus-hankkeen tekemää työtä olisi tarpeellista laajentaa myös ympäristökuntiin Lahden lisäksi.

”... kyl se ois tosi tärkeetä et tää jatku vähintää tälläsenä tää työ”

”... jos teitä pystys jotenki monistaa tonne kadulle ni sitä mä toivosin.”

”... ja kyllähän tää työmuoto ois hyvä saada koko hyvinvointialueelle, mut se taas maksaa aika paljon.”

Moni työntekijä koki, että jalkautuva ja etsivä työ on tulevaisuuden työmuoto. Osassa vastauksissa nousi esiin ehdotuksia, mihin kaikkialle jalkautuvaa- ja etsivää työtä voitaisiin jatkossa liittää. Ehdotuksina nousivat muun muassa yhteistyön integrointi päivätoimintakeskus Tuulensuojan sekä sosiaalitoimen kanssa. Yksikään vastaajista ei kokenut, etteikö jalkautuvaa ja etsivää työtä

tulisi jatkaa myös Tukialus-hankkeen hankekauden päätyttyä. Esiin nousi yhä uudelleen, miten kadulla olevat ihmiset eivät välttämättä muuten pääsisi palveluiden piiriin.

”... ja niiku sanoin aikasemmin ni esim. sillee, että Tuulesuojalta vois jalkautuu jotku ja tehä sit yhteistyötä sen kaa...”

” ... mut siis ehottomasti tän pitää tavalla tai toisella jatkuu. En nää muuta vaihtoehtoo.”

Haastatteluissa nousi esiin myös paljon ideoita siitä, kuinka Tukialus-hankkeen tekemää jalkautuvaa ja etsivää työtä voitaisiin tuoda tutummaksi Lahden toimijoille. Tämä lisäisi työntekijöiden mielestä molemminpuolista luottamusta palveluiden välillä sekä helpottaisi yhteistyön tekemistä ja sen sujumista eri toimijoiden kesken. Ideoina nousivat muun muassa toimijoille suunnattu esite Tukialus-hankkeen toiminnasta sekä tutustumis- ja esittelykäynnit eri palveluihin. Ehdotuksena oli, että sovituisissa tapaamisissa molemmat osapuolet voisivat kertoa oman työnsä rakenteesta sekä siitä, mitä heidän työnsä konkreettisesti on. Näin saataisiin selkeä käsitys siitä, millaisissa tilanteissa yhteistyötä voitaisiin tehdä ja kaikilla olisi tieto siitä, mitä mahdollisuuksia kullakin osapuolella tilanteessa asioiden hoitamiseksi olisi. Edellä mainitun lisäksi vastauksissa nousivat esille verkostoissa aktiivisesti mukana oleminen, toimijoille oman esitteen luominen sekä asioiden vieminen päättäjille ja kunnan valtuustoon. Näillä keinoilla koettiin olevan suurta merkitystä jalkautuvan ja etsivän työn juurruttamisessa Lahden toimintaympäristöön. Tukialus-hankkeen tekemän työn tuloksia kaivattiin nähtäville, ja että niitä vietäisiin mahdollisimman korkeille päättävillä tahoille. Myös some nähtiin merkittävänä vaikuttamisen väylänä yhteistyötahoihin. Lisäksi sen kautta nähtiin mahdolliseksi tuoda työtä näkyväksi myös valtaväestölle ja kohderyhmän asiakkaille.

”... nii mä en tiää ootteks puhunu, mut jonku semmosen esitteen voisitte tehä. Et siitä sit vähä pystys kattoo et missä jutuissa Tukialukse voi olla yhteydessä esimerkiks. Se lois vähä sellasta konkretiia.”

”... ja me voitais kertoa mitä me tekee ni tietää sit miten ne prosessit menee, ettei tuu sit sen takee mitää väärinkäsityksiä.”

”... ois se tärkeää et niitä tuloksia tuotais esii. Et tulisi se pieniki työ näkyviä.”

”... onhan se some semmonen et sitä kautta tavoittaa paljon ihmisiä ja saa näkyväks myös tätä asiakasryhmää ja työtä mitä tekee.”

8 Kehittämismenetelmät

8.1 Kehittämistyön suunnittelu

Konkreettisesti integraatiotyömallin luominen tarkoittaa, että kootaan mind map -tyyppinen kartta Lahden palveluista sekä kehittämissuunnitelmista, ja rakennetaan sen pohjalta eri optioita integraatiotyön tekemiselle hankekauden aikana. Työ toteutetaan Padlet-ohjelman avulla. Kartta koodataan eri värein ja siinä nostetaan esiin tutkimusaineiston pohjalta nousseet tärkeimmät yhteistyötahot sekä ehdotukset integraatiotyön tekemiselle. Tarkoitus on, että tuotokseen jätetään mahdollisuus peilata eri optioita hankkeen aikana. Mitään ei tehdä valmiiksi, vaan rakennetaan pohja integraatiotyön tekemiselle. Kartan tueksi tehdään tutkimusaineistoon pohjautuva Power Point -esitys, jossa alustetaan kartan pohjaava tieto.

Mid map –karttaa lähdetään rakentamaan teemahaastatteluista saatujen tulosten pohjalta. Tuloksista kävi ilmi, mihin palveluihin integraatiotyötä tarvitsee kohdentaa jatkossa enemmän ja mihin palveluihin palveluissa työskentelevät työntekijät kokevat yhteistyön kehittämisen tarpeellisenä. Työntekijät toivat myös esiin omia näkemyksiään integraatiotyön tekemisestä ja niistä keinoista, millä tavoin integraatiotyötä olisi heidän mielestään järkevää toteuttaa. Tätä kautta saadaan tärkeää tietoa integraatiotyön kohdentamisesta palvelujärjestelmässä. Näin resursseja saadaan kohdennettua oikein ja integraatiotyöstä mahdollisimman taloudellista jatkoa ajatellen. Kartasta päästään siis näkemään, miltä palvelukenttä näyttää tällä hetkellä integraatiotyön näkökulmasta. Tärkeää on, miten integraatiotyötä lähdetään toteuttamaan: Mitkä ovat tärkeitä asioita integraatiotyössä? Miten integraatiotyö konkreettisesti näkyy ja mitkä ovat vaikuttamisen keinot?

8.2 Kehittämistyön toteutus

Kehittämistyötä ja sen tavoitetta tarkastellaan ja arvioidaan sen jokaisessa vaiheessa. On tärkeää, että tavoite on selkeä ja että se palvelee kehittämistoimintaa. Jos tavoite ei ole tarkoituksenmukainen, voidaan tavoitetta tarkastella ja arvioida kehittämisprosessin eri vaiheissa. Tavoite tulee kuitenkin olla selkeä ja johdonmukainen. Dokumentointi on tärkeä osa johdonmukaista työskentelyä. Kehittämistoiminnassa noudatetaan seitsemänvaiheista prosessia, joka koostuu käytännön kehittämisvaiheiden tunnistamisesta ja tuntemisesta, ideointivaiheesta, suunnitteluvaiheesta, toteutusvaiheesta, tulos ja/tai tuotosvaiheesta, arviointivaiheesta sekä päätöksestä. (Toikko & Rantanen 2009, 80–83.)

Tässä opinnäytetyössä toteutin kehittämistyön integraatiotyön karttana Padlet-ohjelman sekä Power Pointin avulla. Suunnittelin Padlet-ohjelmalla integraatiotyön kartan, johon kokosin tutkimustulosten pohjalta karttaa integraation toteuttamisesta toimeksiantajalleni.

Karttaan koottiin tuloksista esiin nousseet palvelut, johon yhteistyötä olisi tärkeää lähteä kohdentamaan tai syventämään. Lisäksi kokosin karttaan myös esille nousseita keinoja ja konkreettisia kehittämis ehdotuksia Tukialus-hankkeen toiminnan kehittämiseksi ja sitä kautta integraatiotyön syventämiselle Lahden eri palveluissa.

Power Point -esitykseen kokosin analyysin vaiheita ja saamiani tuloksia, minkä pohjalta integraatiokarttaa voidaan avata konkreettisemmaksi. Power Point -esitys tukee integraatiokarttaa ja sen selkeämpää hahmottamista, mikäli integraatiokarttaa on tulevaisuudessa tarkoitus esitellä myös projektin ulkopuolisille henkilöille.

Alkuperäisenä ideana oli, että integraatiokartta on pohja integraatiotyön tekemiselle ja johtamiselle Lahden toimintaympäristössä. Mitään valmista tuotosta ei ollut tarkoitus saada aikaan, vaan kuten edellä mainitsin, pohjatyönä

tekemiselle. Padlet -ohjelmalla karttaa on helppo muokata jatkossa, siitä voidaan selkeästi nähdä tämänhetkisen integraatiotyön suuntaa.

8.3 Kehittämistyön arviointi

Arviointia ei voida pitää erillisenä osana prosessia, vaan se sisältyy prosessin eri vaiheisiin kuten, organisoitiin, toteutukseen ja perusteluun. Olennaisinta toiminnassa on, että toteutus tapahtuu kerätyn aineiston perusteella ja se, että tavoitteita ja lähtökohtia tarkastellaan kriittisesti koko prosessin ajan. (Toikko & Rantanen 2009, 80–83.)

Toteutan arvioinnin neuvottelevana arviointina. Neuvottelevassa arvioinnissa sovitellaan näkemyksiä ja pyritään löytämään yhteinen ymmärrys asiaan. Neuvotteleva arviointi edellyttää tekijäänsä kykenemään itsekriittiseen arviointiin. (Rantanen & Toikko, 2009, 84.) Arviointiin liittyvistä tapaamisista osa järjestettiin kasvotusten ja osa Teamsin välityksellä. Tapaamisia oli useita kehittämistyön eri vaiheissa. Tapaamisilla peilattiin toimeksiantajan näkemyksiä ja ajatuksia omieni kanssa, ja pyrittiin näin löytämään yhteinen linja kehittämistyön tekemiselle ja toteuttamiselle. Ajatuksena on, että oman toiminnan arviointi on lähtökohta neuvottelulle. Neuvottelun ajatuksena on reflektiivinen työote, jossa tarkastellaan prosessia kollektiivisesti. Neuvottelussa kysytään prosessin eri toimijoiden näkökulmia, käsityksiä ja oletuksia prosessista. (Rantanen & Toikko 2009, 84–85.)

Prosessin aikana teimme arviointia ja pohdimme kehittämistyön toteutusta. Saimme yhdessä keskustellen luotua kehittämistyölle raamit, jonka pohjalta lähdin toteuttamaan kehittämistyötä. Laadullisen tutkimusosuuden pohjalta saadut tulokset toimivat kehittämistyön pohjana. Kehittämistyö lähti rakentumaan tulosten analysoinnin jälkeen tuloksista esille nousseista verkostoista ja kehittämiskohteista. Koska työn luonnetta on haastavaa avata tarkemmin, loin integraatiokartan tueksi Power Point -esityksen. Power Point oli toimeksiantajan mielestä hyvä ja karttaa tukeva pohja, joka selkeytti kartan tulkitsemista. Toimeksiantaja oli tyytyväinen lopputulokseen.

Päijät-soten kanssa on lähdetty keskustelemaan työn jatkuvuudesta hankkeen päätyttyä vuoden 2024 jälkeen. Keskusteluja käydään vuoden 2023 aikana.

Projekti on kehityshanke ja hyvän hankkeen perustana on, että sillä halutaan aidosti luoda jotain uutta. Projektin johtamisessa taas tärkeää on pystyä täyttämään sekä niin sanotun käyttäjän, että niin sanotun asiakkaan vaatimukset. (Kettunen 2011, 16–17; Hallintoakatemia 2022; Forsberg, Mooz & Cotterman 2003, 151.) Koko edellä mainittua pohdintaa teoriaan peilaten Tukialus -hankkeen tekemän projektityön voidaan katsoa näiltä olevan hyvässä vaiheessa.

9 Pohdinta

9.1 Tulosten tarkastelu

Tämän opinnäytetyön tulokset vastasivat tutkimuskysymyksiin. Tuloksista saatiin vastaukset siihen, onko Tukialus-hankkeen tekemä työ vaikuttanut asiakkaiden palveluiden saatavuuteen Lahdessa sekä kuinka Tukialus -hankkeen toimintaa voisi jatkossa kehittää. Tutkimusosuuden tarkoituksena oli kerätä tietoa integraatiotyön tekemistä varten Lahden toimintaympäristössä. Tässä mielestäni onnistuttiin kohtalaisen hyvin. Tulokset selkeyttivät palveluissa työskentelevien työntekijöiden ajatuksia Tukialus -hankkeen toiminnasta sekä konkretisoivat sitä, mihin palveluiden tuottajat näkivät Tukialus-hankkeen tekemän työn kohdentamisen tärkeäksi työn toimivuuden kannalta. Myös konkreettiset kehittämissuositukset olivat tärkeä osa integraatiotyön tekemistä ja sen jatkamista tulevaisuudessa.

Ensimmäisessä yhdistävässä luokassa - Tukialus-hankkeen tekemän työn näkyminen - pureuduttiin siihen, kuinka Tukialus-hankkeen tekemä työ näkyy Lahdessa ja onko se vaikuttanut esimerkiksi asiakkaiden sitoutumiseen palveluissa. Esille nousi, että työntekijät näkivät merkittävänä sen, että asiakkaat saavat apua arjen päivittäisiin asioihin suoraan kadulla. Vaikka selvää yhteyttä asiakkaiden paremmalle sitoutumiselle palveluissa ei selvää nähty,

työntekijät uskoivat asiakkaiden saaneen paremmin hoidettua asioitaan Tukialus-hankkeen työntekijöiden kulkiessaan heidän rinnalla.

Edellä mainitut asiat ovat myös yhteydessä teoriaosuudessa esitettyyn tietoon jalkautuvasta ja etsivästä työstä, jossa puhuttiin haastavasti tavoitettavasta asiakasryhmästä, jonka kanssa suurin osa haastatelluista työntekijäistä työskentelee. Lisäksi teoriassa puhuttiin ennakkoluulottomasta kohtaamisesta sekä avun ja tuen tarjoamisesta palveluihin pääsemiseksi. (Innokylä 2022; Innokylä 2021; Svensson, Horner-Knight, Husebye, Muerwald & Schaffranek 2003.)

Kohtaaminen ja luottamuksen rakentuminen nousivat myös esiin tuloksissa. Kohtaamista pidettiin todella tärkeänä osana työtä ja sillä uskottiin olevan vaikutusta myös aikaisempien huonojen kohtaamisten korjaamisessa. Luottamuksen rakentuminen oli myös suuri tekijä, joka nousi esiin tuloksista. Kynnyksettömällä työllä nähtiin olevan vaikutusta luottamuksen syntymiseen. Nämä asiat nousivat myös teoriaosuudessa esiin. Kynnyksetön työmuoto tuo työn ihmisten luokse ja kuvitteellinen henkinen kynnyks näin poistuu. Työskentely on tuolloin tasavertaista. (Innokylä 2021; Tukialus -hanke 2022.)

Teoriassa nousevat esiin aktiivisen kohtaamisen ja rinnalla kulkemisen merkitys tämän asiakasryhmän kanssa. Monella tämän kohderyhmän ihmisellä on haasteita usealla arjen- ja elämänhallinnan osa-alueella. Kynnyksetön, jalkautuva ja etsivä työ mahdollistaa työn liikkumisen ja ihmisen rinnalla kulkemisen palveluiden välillä. (Kaarainen-Koutaniemi 2012, 23; Innokylä 2021; Innokylä 2022; Tukialus -hanke 2019; Tukialus -hanke 2022.)

Toisessa yhdistävässä luokassa -Tukialus-hankkeen tekemän työn kehittäminen- keskityttiin Tukialus-hankkeen tekemän työn kehittämiseen. Tuloksissa nousivat esiin yhteistyön tekeminen, verkostotyö sekä jalkautuva ja etsivän työn. Tuloksista kävi ilmi, että yhteistyö tarkoitti eri toimipisteissä työnteleville työntekijöille eri asioita. Osa oli ollut jalkautumassa Tukialus-hankkeen työntekijöiden kanssa. Osa nosti esille verkostotyön ja yhteisten asiakkaiden kanssa työskentelyn. Yhteistyö koettiin pääsääntöisesti hyvänä ja

erityisesti yhteisten asiakkaiden kanssa tehtävässä työssä yhteistyön merkitys korostui niissä tilanteissa, kun työntekijä ei voinut itse irtautua toimipisteeltään hoitamaan asioita asiakkaan kanssa.

Verkostotyön osalta tuloksista kävi ilmi, että sitä pidettiin merkittävänä osana yhteistyötä. Työntekijöiltä nousi ehdotuksia siitä, mihin kaikkiin palveluihin Tukialus -hankkeen olisi hyvä verkostoitua ja vahvistaa jo olemassa olevaa yhteistyötä. Monet työntekijöistä nostivat samoja sosiaali- ja terveystalvueluita esiin. Kautta linjan työntekijöillä oli selkeä näkemys siitä, mihin palveluihin Tukialus-hankkeen olisi heidän mielestään tärkeää lähteä rakentamaan yhteistyötä tai syventämään jo olemassa olevaa yhteistyötä. Teorian valossa sosiaali- ja terveystalvueluista kuten päihde- ja mielenterveystalvueluistakin puhutaan Suomessa pääsääntöisesti edellä mainitulla tavalla Sosiaali- ja terveystalvueluministeriön (2022) sekä Valtioneuvoston (2022) mukaan ne kuitenkin edelleen erotellaan toisistaan, kuten esimerkiksi päihdepalvueluihin ja mielenterveystalvueluihin. Työntekijät nostivat usein heidän oman -sosiaali- tai terveystalvuelu- näkökulmasta sitä, mikä olisi tärkeä yhteistyötaho Tukialus-hankkeelle. Tämä oli mielenkiintoista huomata tuloksia analysoidessa. Se myös korostui, että sosiaali- puolella nähtiin myös terveystalvueluiden merkitys, kun taas terveystalvuelu- puolella näkökulma oli huomattavasti kapeampi.

Kaartinen-Koutaniemi (2012) puhuu siitä, kuinka jalkautuva ja etsivä työ on kehittynyt huomattavasti toisen maailman sodan päättymisen jälkeen ja siitä, kuinka se on lähtenyt kehittymään vuosien saatossa siihen, millaisessa muodossa sitä toteutetaan tänä päivänä. Koska työ on kynnyksetöntä, ja se vie ihmisten luo, on sen tuoma tulos varmasti tervetullut muutos Lahden toimintaympäristöön. (Juvonen 2005, 39–40; Svensson, Horner-Knight, Husebye, Muerwald & Schaffranek 2003; Innokylä 2021; Innokylä 2022.)

Jalkautuvan ja etsivän työn merkitys korostui tuloksissa. Sitä oli kaivattu Lahteen jo kauan ja sen nähtiin täydentävän hyvin palvelujärjestelmää Lahden alueella. Vastauksissa nousi esiin myös jatkokehittämisideoita, joita ehdotettiin Tukialus-hankkeen hankekauden jälkeen toteutettaviksi. Selkeä toive oli, että

tämän kaltainen työmuoto jäisi osaksi Lahden toimintakenttää. Sen tarpeellisuus nähtiin jokaisen työntekijän näkökulmasta

Myös Tukialus-hankkeelle nousi esiin kehittämisideoita, jotka helpottaisivat yhteistyötahojen näkökulmasta yhteistyön tekemistä. Moni koki, että Tukialus-hankkeen jalkautuvan ja etsivän työn tuloksia olisi tärkeää tuoda enemmän esiin. Myös some nähtiin osana jalkautuvan ja etsivän työn toimintaa, sillä sen koettiin tuovan näkyväksi Tukialus-hankkeen tekemää työtä yhteistyötahoille, mutta myös asiakkaille. Tämän tiedon kerääminen oli merkittävä osa integraatiotyön tekemistä. Tiedolla johtamisessa johtaminen perustuu ajantasaiseen tietoon ja sen hankintaa erilaisten menetelmien keinoin. Tässä opinnäytetyössä se perustui tutkimukselliseen kehittämistoimintaan, jossa tutkittu tieto hankittiin laadullisella tutkimusmenetelmällä. (Sote-uudistus 2022; Toikko & Rantanen 2009, 17-22; Vilka 2005, 97.)

Kun tarkastellaan valmista kehittämistyötä, voidaan todeta, että lopputulos muodostui halutunlaiseksi. Tarkoituksena oli luoda pohja integraatiotyön tekemiselle ja sen johtamiselle Lahden toimintaympäristössä. Integraatiotyö on ollut käynnissä koko opinnäytetyön prosessin ajan. Myös se itsessään muovasi kehittämistyötä lopulliseen muotoonsa.

Sosiaali- ja terveysalan integraatiotyöstä on kapeasti kirjoitettua tutkimustietoa, mitä suoranaisesti olisi voitu hyödyntää tätä työtä tehtäessä (Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos 2023). Tämän vuoksi tämän kaltaisen mallin rakenteen luominen oli haastavaa. Peilaaminen työtä tehdessä oli lähes mahdotonta. Työtä ei siis mielestäni voida verrata tai arvioida aikaisemmin toteutettujen töiden kautta, vaan sitä voidaan tarkastella vai omana kokonaisuutenaan. Koska toimeksiantaja koki työn onnistuneena ja palvelevan Tukialus-hankkeen tekemän työn tarvetta, näen työn onnistuneen tavoitteiden mukaisesti.

Kun tarkastellaan kehittämisprosessia, mukaan lukien lopputulosta, lähdekirjallisuuden kautta voidaan todeta työn edenneen prosessien mukaisesti. Kehittämisprosessin aikana tuotettu tieto on yleisesti luonteeltaan käytännöllistä ja tiedon tehtävä on tukea kehittämistä. Tiedon käyttöarvolla on merkitystä eli

mitä hyötyä siitä on kehittämistyön tekemiselle. Kehittäjän pyrkimyksenä on kuitenkin luoda luotettavaa tietoa kehittämistyötä varten ja pyrkiä torjumaan mahdollista virheellistä tietoa. Näin saatiin muodostettu hyvä tietopohja kehittämistyön tekemiselle. (Toikko & Rantanen 2009, 113, 125, 128.)

9.2 Eettisyys ja luotettavuus

Työn luotettavuutta tulee arvioida läpi prosessin. Koska kehittämisprosessin tuottajana toimin vain minä, on siis tärkeää kiinnittää huomiota siihen, kuinka paljon teen johtopäätöksiä omasta näkökulmastani ja pystynkö katsomaan tuloksia tarpeeksi laaja-alaisesti. Näiden lisäksi on tärkeää, miten aineistoa käsitellään. Edellä mainitun lisäksi aineisto tuhottiin suunnitelmallisesti ja noudattaen täyttä salassapitovelvollisuutta. Oli myös tärkeää huomioida lähdemateriaalin oikeellisuus ja luotettavuus kirjoittaessa, sekä lähdemerkintöjen oikeellisuus. Eettisesti kestävän tutkimustavan mukainen toiminta lähtee ihmisarvon kunnioittamisesta. Tutkittavalla henkilöllä on itsemääräämisoikeus, yksityisyys ja häntä tulee kohdella vahingoittamattomasti. Tutkijan tulee huolehtia yksityisyyden suojaamisesta sekä siitä, ettei aiheuta tutkittavalle sosiaalisia, taloudellisia tai henkisiä vahinkoja tutkimusprosessin aikana. (Koppa 2015; Kuula 2006.)

Kun puhutaan laadullisesta tutkimuksesta, tutkimukseen osallistuvalla henkilöllä on omakohtainen kokemus aiheeseen liittyen. Tällaisessa tapauksessa tutkijan on otettava huomioon se, kuinka arkaluontoinen aihe tutkittavalle on. Tutkimuksen ei ole tarkoitus olla terapiaa, mutta joissain tapauksissa tutkimus voi auttaa tutkittavaa käsittelemään vaikeaa asiaa ja näin pääsemään vaikean asian kanssa elämässä eteenpäin. Tutkijan tehtävä on läpi tutkimuksen ajan pitää tutkittava ajan tasalla tilanteesta. Samalla hänen tulee kuitenkin ottaa huomioon tutkittavan suojaaminen mahdollisilta negatiivisilta asioilta, jotka voivat nousta pintaa tutkimuksen aikana tai sen jälkeen. Tämän vuoksi tunnistettavuus on tärkeää huomioida tutkimuksen alusta alkaen, sillä näin voidaan suojata tutkittavaa parhaalla mahdollisella tavalla. (Kylmä & Juvakka 2012; Kuula 2006.)

Kun kehittämistyön eettisyyttä ja luotettavuutta lähdetään tarkastelemaan tarkemmin, on tärkeää muistaa kehittämistyön eri vaiheet. On huomioitava, että kehittämistyö suoritetaan hyvän tieteellisen käytännön mukaisesti. Näin lisätään kehittämistyön eettisyyttä ja luotettavuutta. Kun mietitään hyvän tieteellisen käytännön mukaisia vaiheita, niihin lukeutuvat huolellisuus, tarkkuus ja rehellisyys. Tieteellisen tiedon luonteen mukaista vastuullisuutta ja avoimuutta noudatetaan jokaisessa kehittämistyön vaiheessa. Nämä vaiheet ovat suunnittelu, toteutus ja raportointi. Raportointivaiheessa on tärkeää huomioida asianmukaiset lähdeviitteet ja niiden oikein merkitseminen. Näin kunnioitetaan toisten tutkijoiden tekemää työtä. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2022.)

Eettisyyden ja luotettavuuden arvioinnissa on myös tärkeää kiinnittää koko prosessin ajan huomioita hyvään tiedonhakuun ja dokumentointiin. Jos menetelmien ja tiedon dokumentointi jää ohueksi, on silloin ulkopuolisen arvioijan vaikeaa arvioida tuotoksen luotettavuutta. Kehittämistyö on suunniteltava, toteutettava ja se on raportoitava tieteelliselle tiedolle määritettyjen vaatimusten vaatimalla tavalla. Jos kehittämistyössä on käytetty rahoitusta ja siihen on liitoksissa muita sidosryhmiä tai yhteistyötahoja on niistä mainittava raportissa. (Kananen 2014, 134–135; Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2022.)

Neuvottelevan arvioinnin luotettavuus käsitellään arviointiprosessin näkökulmasta. Reflektiivisestä käsittelystä muodostuu näin arvioinnin keskeinen osatekijä luotettavuudessa. Onnistuakseen neuvotteleva arviointi edellyttää osallistujia osallistumaan siihen. Tämä on yksi luotettavuuden arviointiin vaikuttava osatekijä. Neuvotteleva arviointi ei ole pelkästään keskustelua, vaan sen on myös johdettava konkreettiseen toimintaan. Arviointi ja konkreettinen toiminta kävelevät käsikädessä ja vuorottelevat keskenään prosessin ajan. (Rantanen & Toikko 2009, 85.)

Alkuun tein selvän rajauksen siinä, milloin teen opinnäytetyötäni ja olen opiskelijan roolissa, erottaen sen omasta työajastani. Sain työnantajalta opiskelupäiviä, jolloin pystyin keskittymään täysin opinnäytetyön kirjoittamiseen. Lisäksi käytin muita vapaapäiviäni kirjoittamiseen. Näin pystyin eettisesti

kestävämmin tarkastelemaan prosessia. Tämä eettinen pohdinta jatkui läpi työn erilaisista näkökulmista työn vaiheen mukaan.

Jouduin tarkkaan pohtimaan, kuinka toteutan haastattelut ja millaisessa roolissa toimin haastatteluja tehtäessä. Monessa kohtaa haastatteluja tehdessäni huomasin, että minun oli luontaisempaa toimia osittain työntekijän roolissa ja antaa haastateltavalle kysymyksiä yhteistyöhömmme pohjautuen. Tämä loi mielestäni haastateltavalla enemmän mahdollisuuksia vastata kysymyksiin. Lisäksi se loi hyvää vastavuoroisuutta ja herätti keskustelua haastateltavissa. Tarkkailin tiivisti sitä, etten ala johdatella vastaajien vastauksia omien kysymysteni tai esimerkkieni perusteella.

9.3 Ammatillinen kasvu

Prosessin aikana ammatillista kasvua tapahtui monessakin eri mittakaavassa. Jouduin aloittamaan opinnäytetyön prosessin kertaalleen alusta ja vaihtamaan aiheen täysin, mikä haastoi omaa kärsivällisyyttäni ja ajattelua tämän kaltaisen prosessin läpiviemisestä.

Aiheeni vaihtui esihenkilön ja alaisen välisen vuorovaikutuksen huoneentaulun luomisesta Tukialuksen integraatiotyön johtamisen malliin pohjan rakentamiseksi. Samalla vaihtui myös työnantaja ja tehtäväkuva muuttui täysin toisenlaiseksi. Aihe muotoutui vähitellen ja aloitin opinnäytetyön prosessin uudelleen alusta Tukialus-hankkeen työntekijänä.

Ylemmän ammattikorkeakoulun opinnäytetyön prosessi on verrattavissa yliopiston pro gradu -tasoiseen työhön. Työ on vaativa ja vaatii tekijältään muun muassa laajakatseisuutta, hyviä vuorovaikutustaitoja sekä osaamista erilaisista tiedonkeruu menetelmistä. Varsinkin tiedon keruussa ja kokonaisuuksien hahmottamisessa prosessin aikana tapahtui mielestäni suurin ammatillinen kasvu.

Koko prosessi oli itsessään pitkä ja vaati työn tekijästä tahtoa ja kärsivällisyyttä. Tunteet vaihtelivat prosessin aikana onnistumisten ja epäonnistumisten välillä.

Kuitenkin loppujen lopuksi prosessi antoi paljon ja auttoi ymmärtämään laajasti kokonaisuuksien hallinnasta sekä prosessin rakenteesta ja sen läpi viemisestä.

9.4 Hyödynnettävyys ja jatkokehittämisideat

Tämän opinnäytetyön pohjalta voisi lähteä suunnittelemaan jalkautuvan ja etsivän työn tutkimista tai kehittämistä jatkossa. Tuloksista kävi ilmi, että työmuotoa kaivattaisiin lisää esimerkiksi Lahden alueella. Jatkossa voisi miettiä, miten sitä saataisiin levitettyä entistä laajemmalle Suomeen ja tutkia esimerkiksi sen vaikutuksia asiakkaiden sitoutumiseen palveluissa.

Myös sosiaali- ja terveysalalla tehtävästä integraatiotyöstä olisi mielenkiintoista saada lisää tutkimustietoa. Tutkimustietoa tätä työtä tehtäessä löytyi varsinkin suomenkielisenä odottamaani vähemmän. Sosiaali- ja terveysalan integraatiotyö on tämän opinnäytetyön tekemisen perusteella osoittautunut vähän tutkituksi ja todella vähän esiin nostetuksi aiheeksi.

Lähteet

- Aalto, M. 2007. Päihdehäiriö ja samanaikainen muu mielenterveydenhäiriö – kaksoisdiagnoosin hoidollinen haaste. <https://docplayer.fi/7570303-Paihdehairio-ja-samanaikainen-muu-mielenterveyden-hairio-kaksoisdiagnoosin.html>
- A-klinikka. 2022. Mistä apua? Palveluita puhelimitse ja verkossa. <https://www.a-klinikka.fi/ajankohtaista/uutinen/mista-apua-palveluja-puhelimitse-ja-verkossa>. 22.04.2023.
- Ehyt ry. 2017. Kaksoisdiagnoosi: Ei yhtä ilman toista. <https://ehyt.fi/uutishuone/blogit/kaksoisdiagnoosi-ei-yhta-ilman-toista/>. 22.04.2023
- Ehyt ry. 2022. Elokolo-kohtaamispaikat. <https://ehyt.fi/ehyt-ry/toiminta-ja-hankkeet/opiskelijoille-tyoikaisille-ja-ikaantyneille/elokolo-kohtaamispaikat/>. 22.04.2023.
- Forsberg, K., Mooz, H. & Cotterman, H. 2003. Projektinhallinta. Malli kaupalliseen ja tekniseen menestykseen. Helsinki: Edita IT Press. care 16(4) DOI: <http://doi.org/10.5334/ijic.2530>. 22.04.2023.
- Goodwin, N. 2016. Understanding Integrated Care. International Journal of Integrated
- Leutz, W. 1999. Five Laws for Integrating Medical and Social Services: Lessons from the United States and the United Kingdom. 77-104. Doi: 10.1111/1468-0009.00125. 22.04.2023
- Hallintoakatemia. 2022. Aitoa kehittämistä vai hankkeita hankkeitten takia – projekti osaksi organisaation strategiaa. https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/160099/Opas_proje_ktiity%C3%B6skentelyyn_2016.pdf?sequence=1. 20.03.2023
- Helsingin diakonissalaitos. 2019a. Jalkautuvaa päihdetyötä – Tukialus-hanke 2019–2022. <https://www.hdl.fi/blog/tukialushanke/>. 19.03.2023
- Helsingin Diakonissalaitos. 2022b. Tukialus-hanke 2019–2022. <https://www.hdl.fi/blog/tukialushanke/>. 20.03.2023
- Helsingin Diakonissalaitos. 2022c. Tukialus-hanke 2022–2024. <https://www.hdl.fi/tukialus/>. 20.03.2023.

- Into: Etsivänuorisotyö ja työpajatoiminta ry. 2022. Miten etsivä nuorisotyö tukee nuorta? <https://www.intory.fi/etsiva-nuorisoty/mita-on-etsiva-nuorisoty/periaatteet-ja-toimintatavat/>. 10.03.2023
- Kymäläinen, H., Lakkala M., Carver, E. & Kamppari, K. 2016. Helsingin yliopisto: Opas projektityöskentelyyn.
- Homepage. 2022. <https://www.homebaselahti.com/>. 10.03.2023
- Hujala, A. & Taskinen, H. 2020. Uudistuva sosiaali- ja terveysala. Tampere: Tampere University Press.
- Huttunen, M. 2018. Päihde- ja huumeriippuvuus. <https://www.terveyskirjasto.fi/dlk00414>. 10.03.2023
- Huudikoutsit. 2022. Tehdään yhdessä julkisista tiloista viihtyisiä! <https://huudikoutsit.fi/hanke/>. 11.02.2023.
- Innokylä. 2021. Aktiivinen kohtaaminen. <https://innokyla.fi/fi/toimintamalli/aktiivinen-kohtaaminen>. 11.02.2023
- Innokylä. 2022. Etsivä lähityö, kaduille ja julkisiin tiloihin jalkautuva sosiaalialan työ. <https://innokyla.fi/fi/toimintamalli/etsiva-lahityo-kaduille-ja-julkisiin-tiloihin-jalkautuva-sosiaalialan-tyo>. 11.02.2023.
- Juuti, P. 2013. Jaettu johtajuuden taito. Juva: PS-kustannus.
- Juvonen, T. 2010. Osallisuuden kytkennät etsivään työhön -katunuoret. Teoksesta T. Koppanen ja T. Meltti (toim.) Kaupunkisosaalialityötä paikantamassa. Helsinki: Yliopistopaino.
- Kaartinen-Koutaniemi, J. 2012. Etsivässä työssä. Kauan sinä aiot olla siinä. Helsinki: LK-kirjat.
- Kananen, J. 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyössä: Miten kirjoitan kvalitatiivisen opinnäytetyön vaihe vaiheelta. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Liiketoiminta- ja palvelut -yksikkö.
- Kettunen, S. 2011. Onnistunut projekti. 2. uudistettu painos. Helsinki: WSOYpro.
- Kodner, D. & Spreeuwenberg, C. 2002. Integrated care: meaning, logic, applications and implications. International Journal of Integrated Care Vol 2. DOI: 10.5334/ijic.67

- Koppa. 2015. Jyväskylän yliopisto.
<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/laadullinen-tutkimus>. 20.12.2022.
- Koski, R. 2023. Helsingin Diakonissalaitos: Tukialus-hanke.
- Kuula A. 2006. Tutkimusetiikka. Aineiston hankinta, käyttö ja analyysi.
 Jyväskylä: Gummerus kirjapaino Oy.
- Kylmä J. & Juvakka T. 2012. Etiikka hoitotyössä Helsinki: Edita Prima.
- Lahden Sininauha ry. 2022. <http://www.lahdensininauha.fi/>. 20.02.2023.
- Laurea ammattikorkeakoulu. 2018. KEIJO-hanke: ”Kokemusasiantuntija puhuu samaa kieltä” <https://www.laurea.fi/ajankohtaista/uutiset/keijo-hanke-kokemusasiantuntija-puhuu-samaa-kieltakeijo-hanke-kokemusasiantuntija-puhuu-samaa-kielta/>. 20.02.2023.
- Malkamäki, K. 2017. Luottamuksen kehittyminen ja johtamisjärjestelmää koskeva uudistus. Itä-Suomen yliopisto. Yhteiskuntatieteiden ja kauppatieteiden tiedekunta. Joensuu.
- Mente palvelut. 2022. Palvelut. <https://mente.fi/palvelut/>. 19.03.2023.
- Mielenterveyslaki 14.12.1990/1116
- MIETE ry. 2022. <https://www.mietery.fi/3>. 19.03.2023.
- Mäntyneva, M. 2016. Hallittu projekti: jäntevistä suunnittelusta menestykselliseen toteutukseen. 1. painos eds. Helsinki: Kauppakamari.
- Ojasalo, K., Moilanen, T. & Ritalahti, J. 2014. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Helsinki: Sanoma Pro.
- Paasivaara, L., Suhonen, M. & Nikkilä, J. 2008. Innostavat projektit. Helsinki: Suomen sairaanhoitajaliitto ry.
- Pelin, R. 2011. Projektinhallinnan käsikirja. Helsinki: Projektinjohtaminen Oy Risto Pelin.
- Perttula, J. & Syväjärvi, A. 2012. Johtamisen psykologia: Ihmisten johtaminen muuttuvassa työelämässä. Juva: PS-kustannus.
- Päihdelinkki.fi. 2017. Saman aikainen päihde- ja mielenterveyden häiriö. <https://paihdelinkki.fi/fi/tietopankki/tietoiskut/mielenterveys/samanainen-paihde-ja-mielenterveyden-hairio>. 20.03.2023.
- Päihdehuoltolaki 17.1.1986/41.
- Ristikangas, M-R., Ristikangas, V. 2010. Valmentava johtajuus. Juva: WS

- Rush, B. & Nadeuan, L. 2011. On the integration of mental health and substance use service and systems. Main report. Canadian Executive Council on Addictions: Ottawa.
- Koski, R. 2022. Helsingin Diakonissalaitos: Tukialus -hanke.
- Sarajärvi, A & Tuomi, J. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisältöanalyysi. Helsinki: Tammi.
- Saarijärvi, A. & Tuomi, J. 2018. Laadullinen tutkimus ja sisältöanalyysi Helsinki: Tammi.
- SFS-ISO 10006:2018. Quality management. Guidelines for quality management in projects. Helsinki: Suomen Standardisoimisliitto SFS.
- Sosiaalihuoltolaki 30.12.2014/1301.
- Sote-uudistus. 2022. Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistus. Tiedolla johtaminen. <https://soteuudistus.fi/tiedolla-johtaminen>. 11.11.2022.
- Sosiaali- ja terveysministeriö. 2022. Mielenterveyspalvelut. <https://stm.fi/mielenterveyspalvelut>. 11.11.2022.
- Suontausta, P. 2016. Pro gradu -tutkielma. Mielenterveys- ja päihdepalvelujen integraatio: Mielenterveys- ja päihdehoitoa tarjoavat palvelut ja niiden ammattilaisten profiilit. <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/100090/GRADU-1479375762.pdf?sequence=1>. 11.11.2022.
- Suomen Klubitalot. 2022. Mikä on Klubitalo? <https://suomenklubitalot.fi/tietoa-meista/mika-on-klubitalo/>
- Svensson, N. P., Horner-Knight, S., Husebye, T., Muerwald, S. & Schaffranek, J. 2003. Outreach work with young people, young drug users and young people at risk. Emphasis on secondary prevention. <https://rm.coe.int/1680745fdc>. 19.03.2023.
- Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos. 2022a. Ehkäisevä päihdetyö. <https://thl.fi/fi/web/alkoholi-tupakka-ja-riippuvuudet/ehkaiseva-paihdetyo>. 20.03.2023.
- Terveyden- ja hyvinvoinnin laitost. 2022b. Mielenterveyspalvelut. <https://thl.fi/fi/web/mielenterveys/mielenterveyspalvelut>. 20.03.2023.

- Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos. 2022c. Sote-palvelujen integraatio.
<https://thl.fi/fi/web/sote-uudistus/palvelujen-tuottaminen/sote-palveluiden-integraatio>- 20.02.2023
- Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos. 2023d. Sosiaali- ja terveydenhuollon integraatio – tutkimuskokonaisuus. <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/sosiaali-ja-terveydenhuollon-integraatio-tutkimuskokonaisuus>. 19.04.2023.
- SOVATEK säätiö. 2022. Tukialus-hanke. <http://www.sovatek.fi/katutyo.html>
- Talentia. 2022a. Johtaminen. <https://www.talentia.fi/tyoelamainfo/hyvan-tyopaikan-kriteerit/johtaminen/>. 20.12.2022.
- Talentia. 2022b. Työelämäinfo. <https://www.talentia.fi/tyoelamainfo/hyvan-tyopaikan-kriteerit/johtaminen>. 20.12.2023.
- Tietokirjasto. 2022. Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja.
<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/>.
04.01.2023.
- Toikko, T. & Rantanen, T. 2009. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta.
https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/100802/Toikko_Rantanen_Tutkimuksellinen_kehittamistoiminta.pdf?sequence=1&isAllowed=y. 04.03.2023.
- Työturvallisuuskeskus. 2018. Etäjohtaminen ja virtuaalinen vuorovaikutus työyhteisössä.
https://ttk.fi/oppaat_ja_ohjeet/digijulkaisut/etajohtaminen_ja_virtuaalinen_vuorovaikutus_tyoyhteisossa#lahteet_ja_lisatietoa_7.
20.11.2022.
- Työterveyslaitos. 2022. Hyvä johtaminen on tietoinen valinta.
<https://www.ttl.fi/teemat/tyohyvinvointi-ja-tyokyky/hyva-johtaminen-tietoinen-valinta>. 20.01.2023
- Työturvallisuuskeskus. 2009. Työhyvinvoinnin portaat – työkirja.
<https://ttk.fi/julkaisu/tyohyvinvoinnin-portaat-tyokirja/#30f1cfb4>.
20.02.2023.
- Valtioneuvosto. 2022. Mielenterveys- ja päihdelainsäädäntöä uudistetaan.
<https://valtioneuvosto.fi/-/1271139/mielenterveys-ja-paihdelainsaadantoa-uudistetaan>. 20.02.2023.
- ViaDia. 2022. Etsikko-hanke. <https://lahti.viadia.fi/etsikko-hanke/>. 11.01.2023.

Vilkkä, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.

Vilkkä, H. 2005. Tutki ja kehitä. Helsinki: Tammi.

Vilkkä, H. 2014. Tutki ja mittaa: Määrällisen tutkimuksen perusteet.

<http://hanna.vilkkä.fi/wp-content/uploads/2014/02/Tutki-ja-mittaa.pdf>. 13.03.2023

Virtanen, P., Smedberg, J., Nykänen, P. & Stenvall J. 2017. Palvelu- ja asiakasjärjestelmien integraation vaikutukset sosiaali- ja terveyspalveluissa. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoimikunnan julkaisusarja 2/2017.

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/80882>. 03.10.2022.

Vorma, H & Aaltonen M. 2013. Päihdepsykiatrisen osaamisen tarve kasvaa.

<https://www.duodecimlehti.fi/lehti/2013/19/duo11261>

Webropol. 2022. Johda tiedolla. [https://webropol.fi/kysely-ja-](https://webropol.fi/kysely-ja-raportointityokalu/kerää-vastauksia/)

[raportointityokalu/kerää-vastauksia/](https://webropol.fi/kysely-ja-raportointityokalu/kerää-vastauksia/). 20.11.2022.

Zitting, J., Laulainen, S. & Niiranen, V. 2019. Lähi- ja keskijohdon

osaamisvaatimukset sosiaali- ja terveyspalvelujen integraatiossa

Saatekirje

SAATEKIRJE

LAHTI 20.02.2023

HYVÄ VASTAANOTTAJA

Opiskelen Karelia ammattikorkeakoulussa sosiaali- ja terveysalan johtamisen ja kehittämisen YAMK tutkintoa. Teen opinnäytetyönäni Tukialus- hankkeelle tutkimuksellisenä kehittämistyönä. Sen tutkimuksellinen osuus on laadullinen teemahaastattelu, jonka toteutan Tukialus -hankkeen verkostoissa työskenteleville työntekijöille Lahdessa. Tutkimuksen tavoitteena on selvittää, millainen merkitys Tukialus -hankkeen toimilla on ollut toiminta ympäristön palveluiden saavuttavuudelle, kohderyhmän ihmisten kanssa sekä kuinka Tukialus- hankkeen toimintaa voitaisiin kehittää. Haastattelut suoritetaan erillisillä tapaamisilla joko kasvotusten tai Teamsin välityksellä. Haastattelut nauhoitetaan ja litteroidaan. Haastatteluihin osallistuminen on vapaaehtoista ja luottamuksellista. Haastatteluiden tutkimuksellisen osuuden tekemiseen on saatu asianmukainen lupa toimeksiantajalta. Antamanne haastattelut käsittelee ainoastaan haastattelija ja nauhoitteet sekä litterointiaineisto hävitetään asianmukaisesti aineiston analyysin jälkeen. Analysointi tapahtuu niin, ettei henkilöitä voida yksilöidä vastausten perusteella. Haastattelut suoritetaan 2.1.-30.3.2023 välisenä aikana. Jos osallistutte haastatteluihin, pyydän teitä olemaan yhteydessä minuun sähköpostilla osoitteeseen xxxxxxxxxx@xxxx.fi tai puhelimitse numeroon xxxxxxxxxx.

Opinnäytetyöni ohjaajana toimii xxxx xxxxxxxx Karelia ammattikorkeakoulusta (xxxx.xxxxxxxx@karelia.fi)

Opinnäytetyö tullaan julkaisemaan osoitteessa www.theseus.fi

Ystävällisin terveisin,
Hanna-Mari Herranen

Teemahaastattelun runko

Teemahaastattelun runko

20.02.2023

Tukialus- hanke: Integraatiotyön mallin rakenteen kehittäminen ja johtaminen etsivässä jalkautuvassa päihde- ja mielenterveystyössä Lahden toimintaympäristössä
Teemahaastattelun teemat ja kysymykset - Tutkija haastattelee. Haastattelu nauhoitetaan.

Kerrotaan haastateltavalle, miten haastattelu etenee – esitellään tutkimuskysymys sekä haastattelun teemat ja niiden alla olevat kysymykset teema kerrallaan.

Tutkimuskysymys 1.: Millainen merkitys Tukialus -hankkeen jalkautuvalla- ja etsivällä työllä on ollut ihmisten (asiakkaiden) palveluiden saavuttavuudelle Lahden toimintaympäristössä?

Tutkimuskysymys 2.: Kuinka Tukialus- hankkeen toimintaa voitaisiin jatkossa kehittää?
Haastattelun teemat:

1. Etsivä- ja jalkautuvatyö
2. Tukialuksen jalkautuvan- ja etsiväntyön konkreettinen näkyminen
3. Yhteistyö Tukialuksen kanssa
4. Jalkautuvan- ja etsiväntyön kehittäminen
5. Jalkautuvan- ja etsiväntyön jatkuminen

Esimerkki aineiston pelkistämisestä ja luokkiin ryhmittelyä

Taulukko 1. Esimerkki aineiston pelkistämisestä

Alkuperäinen ilmaus	Pelkistetty ilmaus
"Mä oon kokenu yhteistyön hyvänä, et on oltu yhteydessä, ja hyvin on saatu asioita sopimaan."	Työskentely on sujuvaa Yhteistyö on koettu hyväksi Asioiden sopiminen on helppoa
"te ootte antanu tosi semmosen helposti lähestyttävän kuvan et missä vaan asioissa saa olla yhteydessä ja se on just sellai, että ' Noniin, ne on olemassa' et ne on siellä, ja voi ottaa yhteyttä jos, tarvii. Ja just niiku ja usein niiku sanotaa asiakkaille, että tukialukselta voi pyytää jeesii"	Helppo olla yhteydessä ja tavoittaa Aina voi kysyä pystyisikö auttamaan Helposti lähestyttäviä
"Se jalkautuminen nimenomaan, et pääsette liikkumaan, ku me ei täältä usein päästä."	Mahdollisuus reagoida nopeasti muuttuviin tilanteisiin Jalkautuminen ihmisten luo Jalkautuminen palveluihin asiakkaan kanssa

Taulukko 2. Esimerkki alaluokkiin ryhmittelyä.

Pelkistetty ilmaus	Alaluokka
Työskentely on sujuvaa Yhteistyö on koettu hyväksi Asioiden sopiminen on helppoa Helppo olla yhteydessä ja tavoittaa Aina voi kysyä pystyisikö auttamaan Helposti lähestyttäviä	Tavoitettavuus
Mahdollisuus reagoida nopeasti muuttuviin tilanteisiin Jalkautuminen ihmisten luo Jalkautuminen palveluihin asiakkaan kanssa	Joustavuus

Taulukko 1. Esimerkki yläluokkiin ryhmittelystä.

Pelkistetty ilmaus	Alaluokka	Yläluokka
Työskentely on sujuvaa Yhteistyö on koettu hyväksi Asioiden sopiminen on helppoa Helppo olla yhteydessä ja tavoittaa Aina voi kysyä pystyisikö auttamaan Helposti lähestyttäviä Mahdollisuus reagoida nopeasti muuttuviin tilanteisiin Jalkautuminen ihmisten luo Jalkautuminen palveluihin asiakkaan kanssa	Tavoitettavuus Joustavuus	Verkostoyhteistyö

Taulukko 2. Esimerkki yhdistäviin luokkiin ryhmittelystä.

Alaluokka	Yläluokka	Yhdistävä luokka
Tavoitettavuus	Verkostoyhteistyö	Tukialus- hankkeen tekemän työn kehittäminen
Joustavuus		

Power Potin- esitys

AINEISTON KERUU

- Tässä opinnäytetyössä laadullinen tutkimus suoritettiin teemahaastatteluna ja haastattelut toteutettiin yksilohaastatteluina, Tukialus –hankkeen kanssa yhteistyötä tekevien toimijoiden työntekijöille.
- Haastatteluja oli yhteensä 10. Haastattelut nauhoitettiin, jonka jälkeen litteroitiin eli aukikirjoitettiin.
- Tutkimuskysymykset olivat:
 - ”Millainen merkitys Tukialus -hankkeen jalkautuvalla- ja etsivällä työllä on ollut ihmisten (asiakkaiden) palveluiden saavuttavuudelle Lahden toimintaympäristössä?”
 - ”Kuinka Tukialus- hankkeen toimintaa voitaisiin jatkossa kehittää?”

AINEISTON ANALYSOINTI

- Analyysin 1. ja 2. vaihe

Taulukko 1. Esimerkki aineiston pelkistämisestä

Aikuperäinen ilmaus	Pelkistetty ilmaus
”Mä oon kokenu yhteistyön hyvänä, et on ollu yhteydessä, ja hyvin on saatu asioita jopimaan.”	Työskentely on sujuvaa Yhteistyö on koettu hyväksi Asioiden sopiminen on helppoa
”Te ootte antanu tosi semmosen helposti lähestyttävän kuvan et missä vaan asiassa saa olla yhteydessä ja se on just sellai, että Noniin, ne on olemassa’ et ne on siellä, ja voi ottaa yhteyttä jos, tarvi. Ja just niiku ja usein niiku sanottaa asiakkaille, että tukialukselta voi pyytää jeeiii”	Helppo olla yhteydessä ja tavoittaa Aina voi kysyä pystyisikö auttamaan Helposti lähestyttäviä
”Se jalkautuminen nimenomaan, et pääsette liikkumaan, ku me ei täällä usein päästä.”	Mahdollisuus reagoida nopeasti muuttuviin tilanteisiin Jalkautuminen ihmisten luo Jalkautuminen palveluihin asiakkaan kanssa

Taulukko 2. Esimerkki alaluokkien ryhmittelystä

Pelkistetty ilmaus	Alaluokka
Työskentely on sujuvaa Yhteistyö on koettu hyväksi Asioiden sopiminen on helppoa Helppo olla yhteydessä ja tavoittaa Aina voi kysyä pystyisikö auttamaan Helposti lähestyttäviä	Tavoitettavuus
Mahdollisuus reagoida nopeasti muuttuviin tilanteisiin Jalkautuminen ihmisten luo Jalkautuminen palveluihin asiakkaan kanssa	Joustavuus

AINEISTON ANALYSOINTI

- Analyysin 3. vaihe

Taulukko 3. Esimerkki yläluokkien ryhmittelystä.

Peikistetty ilmaus	Alaluokka	Yläluokka
Työskentely on sujuvaa Yhteistyö on koettu hyväksi Asioiden sopiminen on helppoa Helppo olla yhteydessä ja tavoittaa Aina voi kysyä pystyisikö auttamaan Helposti lähestyttäviä	Tavoitettavuus	Verkostoyhteistyö
Mahdollisuus reagoida nopeasti muuttuviin tilanteisiin Jalkautuminen ihmisten luo Jalkautuminen palveluihin asiakkaan kanssa	Joustavuus	

Taulukko 4. Esimerkki yhdistäviin luokkiin ryhmittelystä.

Alaluokka	Yläluokka	Yhdistävä luokka
Tavoitettavuus	Verkostoyhteistyö	Tukialus- hankkeen tekemän työn kehittäminen
Joustavuus		

AINEISTON ANALYYSI

- Yhdistävät yläluokat jotka nousivat haastatteluista olivat:
 - *Tukialus-hankkeen työn näkyminen*
 - *Tukialus-hankkeen tekemän työn kehittäminen*

TULOSTEN ESITTELY

- Asiakas työ/ kadulla tehtävä työ nähtiin hyvänä ja positiivisena

".. just ku teillä on niitä puhtaita mukana ja saa välipalaa, et se voi olla ainoa ruoka mitä saa koko päivänä."

" Esimeksiksi se seuloissa käynti jäis monelta välillä jos te ette ois niitä ihmisiä siellä tunnistamassa."

"... se kohtaamisen merkitys korostuu, varsinkin silloin kun on monta huonoo kokemusta alla. Moni ei luota palveluihin eikä työntekijöihin, jotka niissä on töissä."

"... ja te ootte kyllä oikeet tyytit tohon hommaa."

TULOSTEN ESITTELY

- Vastajaista moni oli sitä mieltä, että Tukialus –hankkeen toimintaa tulisi tuoda enemmän esiin mm. Akuutti 24:ssä, Selviämishoitoyksikössä ja Kiirepäivystyksessä. Tämän lisäksi esiin nousivat mm. Kela, Sosiaalitoimi, asunnottomien palvelut.
- Tulevaisuuden kannalta merkittävimpinä yhteistyötahoina nähtiin päiväkeskus Tuulensuoja ja Jelppi.

TULOSTEN ESITTELY

"... ja mä näkisin et sossu ja varsinki työikästen palvelut on sellai hyvä yhteistyötaho Tukialaukselle."

"... se että te teette yhteistyötä Tuulensuojan kanssa on tosi hyvä juttu. Sitä pitäis jotenki tulevaisuudessa kehittää mun mielestä."

"Jelppi ja Tuulensuoja on varmaa tärkeitä yhteistyötahoja ku on kuitenkin aika samat asiakkaat varmaa"

TULOSTEN ESITTELY

- Vastauksista nousi integraatiotyön näkökulmasta tärkeänä myös Tukialus –hankkeen tekemän työn näkyväksi tekeminen yhteistyötahoille, mutta myös kaupungin päättäjille.
- Lisäksi ideana nousi myös esitteen tekeminen verkostoille ja yhteistyötahoille. Näin voitaisiin tehdä palvelua tutummaksi Lahden toimijoille: milloin olla yhteydessä Tukialukseen ja missä he voivat auttaa?
- Jalkautuvan- ja etsivätyön nähtiin kuitenkin löytäneensä paikkansa Lahden toimintaympäristössä ja sen toivottiin jäävän Tukialuksen hankekauden päätyttyä osaksi Lahden palveluita.
- Myös somen koettiin hyödylliseksi välineeksi niin integraatiotyötä kuin asiakastyötäkin ajatellen.
- Myös ihan konkreettista toiminnan esittelyä ja esille tuomista eri palveluissa nostettiin esiin hyvänä tapana syventää integraatiotyötä ja juurruttaa Tukialuksen toimintaa.

TULOSTEN ESITTELY

"... kyl se ois tosi tärkeetä et tää jatku vähintää tälläsenä tää työ"

"... jos teitä pystys jotenki monistaa tonne kadulle ni sitä mä toivosin."

"... ja kyllähän tää työmuoto ois hyvä saada koko hyvinvointialueelle, mut se taas maksaa aika paljon."

"... mut siis ehottomasti tän pitää tavalla tai toisella jatkuu. En nää muuta vaihtoehtoo."

"... "... nii mä en tiää ootteks puhunu, mut jonku semmosen esitteee voisitte tehdä. Et siitä sit vähä pystys kattoo et missä jutuissa Tukialukse voi olla yhteydessä esimerkiks. Se lois vähä sellasta konkretiia."

ja me voitaa kertoo mitä me tehää ni tietäs sit miten ne prosessit menee, ettei tuu sit sen takee mitää väärinkäsityksii."

"... ois se tärkeetä et niitä tuloksia tuotas esii. Et tulisi se pieniki työ näkyvii."

"... onhan se some semmonen et sitä kautta tavoittaa paljon ihmisiä ja saa näkyväks myös tätä asiakasryhmää ja työtä mitä tehää."

INTEGRAATIOKARTTA

- Loin Padlet-alustalle integraatio kartan pohjan, johon olen nostanut tulosten perusteella integraatiotyön kannalta merkittäviä asioita ja yhteistyötahoja.
- Karttaa voidaan muokata ja päivittää Tukialus-hankkeen tarpeiden mukaan koko hankekauden ajan.
- Kokonaisuudessaan Tukialus-hankkeen tekemä työ Lahdessa on johtanut integraatiotyön näkökulmasta toivottuun lopputulokseen. Päijät-soten kanssa on lähdetty keskustelemaan työn jatkuvuudesta hankkeen päätyttyä vuoden 2024 jälkeen. Keskusteluja käydään vuoden 2023 aikana.
- Linkki karttaan: https://fi.padlet.com/h_annamari/integratio-kartta-a3wc6h95p1v62gva

Integraatio kartta

